

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 16 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Körtelek),
Üllői-út 35. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

A torontálmegyei emlékirat.

A „Köztelek” 50-ik számában ismertettük a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület nagy körültekintéssel és kitűnően megokolt emlékiratát, mely a mezőgazdasági válság enyhítése s munkásbajok szanálása érdekében óhajtott törvényhozási intézkedések egész sorozatát tárgyalja. Az emlékiratban elősorolt óhajok nem csak Torontál vármegyében, hanem az ország nagy részére nézve is aktuálisak; midőn tehát Gáspár Izso urtól, Torontál vármegyéből az alább közölt s a memorandum ellen irányuló kritikát vettük, foglalkozunk vele mint olyanval, mely nem csupán helyi érdekeltiséget, hanem országos jelentőségű elvi kérdéseket érint.

A kritika súlyos és szinte szokatlanná teszi azt e helyen az indokolatlanul esipős modor s a szörszálhasogatásig menő ellentmondási törekvés; hogy mégis helyet adtunk annak, tettük ezt nem csak azért, mert közérdekű ügyekben a nyilvános kritika gyakorlásától senkit visszatartani nem akarunk, hanem főként azért, mert jól tudjuk, hogy azok a nézetek, amelyeknek Gáspár ur kifejezést adott, nem csupán az övéi, hanem tetszetősek mindazok előtt, akik pusztán a theoretikus okoskodások látszólag csalhatatlan fonálán igyekezett eljutni a való élet igazságaihoz. Alkalmat adtunk azonban egyúttal a torontáli memorandum szerkesztőjének is arra, hogy a Gáspár ur észrevételeire megfelelően s midőn a választ szintén közöljük, konstatáljuk, hogy nekünk abból elvenni, vagy ahhoz hozzátenni valónk nincsen.

Megjegyzések a torontálmegyei emlékiratra.

Hálára kötelezte a „Köztelek” szerkesztősége a magyar olvasóközönséget, és — mint e közönség egy szerény porszemét — esélyességemet is azzal, hogy egész terjedelmé-

ben közölte a torontálmegyei gazdasági egyesületnek a kormányhoz intézett emlékiratát „szép megokolásával együtt”. Végtelenül tanulságos az ily „hivatott körökből” eredő megnyilatkozás; tanulságos annak is, a ki csak a sorokat betűzi, kétszerezen tanulságos annak, a ki a sorok között is tud olvasni, de mindenképpen tanulságos azért, mert az ilyen megnyilatkozásból lehet legeslegjobban megítélni gazdáink vezetőinek véleményét a főforgó viszonyokról és képességüket, tudásukat e viszonyok megértésére, megítélésére és meggyógyítására. De bármily hálás vagyok is érte a tek. szerkesztőségnek, e hála nem kötelezhet arra, hogy szót fogadjak a t. szerkesztőségnek a tekintetben, hogy „tisztelőben és elismerésben” kell részesítenie mindenkinek azt az emlékiratot.

Nem fogadhatok szót pedig azért, mert lehetetlenség tisztelőben és elismerésben részesítenem a felületességet, a következetlenséget, az eredeti eszmékben való tökéletes szegénységet, a tudomány és a tényleges viszonyok ismeretében való teljes járatlanságot, a mely vádak mind rá tudom olvasni a torontálmegyei gazd. egyesület vezetőire és betudom bizonyítani a kormányhoz fölterjesztet emlékiratuknak minden sorából, gondolatából.

Igaz, oly vádak ezek, a melyek alól manapság kevés embert lehet fölmenteni azok közül, a kik gazdasági viszonyainkkal, a föld és a föld népének válságos helyzetével foglalkoznak. Oly vádak ezek, a melyeket bátran emelhet az ember „röpiróinktól” és zsurnalisztáinktól kezdve a nagyságos képviselő és nagyméltóságú miniszter urakig mindazok ellen, a kik ma nálunk az agrárius kérdéseken s különösen az agrárszociálistákon, ezen a mi saját külön vesszőparipánkon lovagolnak. De hogyha még ezekkel a többé-kevésbé hivatlan embereknek sem lehet az ily nagy, noha általános, hibákat megbocsátani, mennyivel súlyosabban kell azokat az oly férfiaknak beszámítani, akiknek hivatásos kötelességük, no meg egyéni érdekük is azt parancsolja, hogy e viszonyokat behatóan, a tudomány ismeretével, a kutató konzekvenciájával, a kötelességtudás alaposágával fölfegyverkezve tanulmányozzák, a tudós orvos

éles szemével fenekére nézzenek a bajnak, a diagnózist helyesen állapítsák meg, hogy így azután képesek legyenek, biztos gyógyítószereket tartalmazó receptet írni, ha „emlékiratot” akarnak fölterjeszteni a magas kormányoknak.

Megokolom vádjaimat.

Felületességgel, a tudomány és a tényleges viszonyok ismeretében való járatlansággal vádolom a torontálmegyei emlékirat szerkesztőit elsősorban azért a nagy szarvashibáért, hogy „kommunisztikus” irányúnak állítják földünk népének szociális mozgalmát. Igaz, nem egyéb ez a hiba, mint tulzása annak a régebbi hibának, mely e mozgalomnak „agrárszociálistikus” elnevezésében nyilvánult. Nem tudom kitől ered ez az elnevezés. Ha a mi fővárosi szociáldemokratáinktól, akkor ez elnevezés párttaktikából elkövetett egyszerű hamisítás, ha nem tőlük, akkor csak oly ember csinálhatta, aki épp oly tületesen foglalkozott e mozgalom lényegével, mint a torontálmegyei emlékirók.

Mert mit is kíván a szociálistizmus? A termelési tényezők szociálizálását, társadalmisítását, magyaráni közössé tételét. Azt akarja, hogy a társadalom, vagy — ha úgy tetszik — az állam, az emberi társadalomnak emez eddig legmagasabb alakulata, legyen a kizárólagos tulajdonosa mindama tényezőknak, a melyek a munkát a termelésben támogatják; a társadalomé legyen tehát a föld, a víz, a bányá, a nyerstermény, a szerszám, a gép, a közlekedési eszköz, egyszerű mind az, amit a nemzetgazdaságtan a tőke és a természeti termelőerők gyűjtőneve alatt összefoglal.

Az agrárszociálistizmus tehát nem lehet egyéb, mint a föld népének: a földmives munkásoknak s a kisbirtokosoknak (parasztoknak) az a társadalmi törekvése, hogy közössé tegyék, szociálizálják mindama tényezőket, amelyek a mezőgazdasági termelésnél a munkát támogatják, annak feltételeit képezik és produktivitását emelik. Az agrárszociálista tehát mindenekelőtt a mezőgazdasági termelés feltétlen természeti terrenumát: a földet akarja közössé tenni.

A torontálmegyei emlékirat szerkesztői nyomatékosan is kiemelik, hogy a mi földünk

A cséplési idényre úgy **bel- mint külföldi szenekre**

igen kedvező ajánlatokkal készséggel szolgál

a **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE**

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

Mai számunk 20 oldal.

8-ik ÉVFOLYAM.

közti aratógépversenven
üntetve.

szálógépek

l.
tógépek

rt kerékművel.

ját gyártmányu

gyűjtők

et és nagyságban.

szemben levő gé-

k rendelkezésére

nak.

szesség és olcsó árak

llett

mentve.

JÓZSEF mezőgazdasági

és szivattyúgyár magyar-

vezérképviselete

pesi-ut l. szám.

llett.

mentve.

valamint

eket

zállit:

omépítő

gépgyára és

vasúntódéje

56. sz.

YÁR

443.

ár.

lő gyártmánya a

znotor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

motor

népének mozgalma ilyen „agrárszociálisztikus, igazabban kommunisztikus mozgalom”. (Emlékirat bev. 3. sor). Ez az állítás pedig a leghatározottabb ellentmondásban van a tényleges viszonyokkal, az igazsággal. Nem akarom ez-uttal hosszasan fejtegetni, hogy a földmunkások sehol sem hajlanak a kommunizmusra, hanem ellenkezőleg anarkisztikus irányu mozgalomban nyilvánul a tényleges viszonyokkal, a főnálló renddel való elégedetlenségük. A tudomány ezt már rég eldöntött ténynek ismeri el (l. Sombart, der Socialismus stb.) s csak arról folyik még a vita, hogy miért? Mondom, nem szándékozom e kérdést e helyütt bővebben fejtegetni, nincs is szükségem a tudomány tekintélyére, hogy bebizonyítsam megység fiaimnak, hogy tévedtek. Utalok arra a közismertségre, hogy földünk proletárjai mindenütt Hódmezővásárhelyen meg Orosházán éppen úgy, mint Szabolcsban és a Jászságban, Vas megyében úgy, mint a Bánságban földosztó tendenciákkal indították meg mozgalmukat. Lám, hiszen a torontálmezei emlékirat szerkesztői is beszélnek „földosztást hangzóttó munkások”-ról (Emlékirat VIII. 2-ik bekezdés). Már pedig, kérem, mindenki beláthatja a szociálistusmórl s különösen az agrárszociálistusmórl mondott kevés szavamból is, hogy földosztás és földszociálistus egymást teljesen kizáró, egymással homlokegyenest ellenkező két fogalom. A földosztás anarkisztikus törekvés, egyik tulajdonsága amaz individualisztikus irányu, amelyen ma főnálló társadalmi rendszerünk is alapszik; a föld szociálistuslása pedig kommunisztikus törekvés, kifolyása, logikus következménye a szociálistusztikus tendenciáknak, melyeknek altuisztikus irányu (szövetkezetek alapítása stb.) napról-napra erősebben nyilvánul a mai társadalomban is. Nem igaz tehát, hogy tévesen úgynevezett agrárszociálistuslást a magántulajdont elkarják törölni (Emlékirat VII. 1-ös bekezdés); ők a mai birtokelosztást akarják fölforgatni, úgy, hogy akinek ma többje van, annak kevesebbje legyen, akinek meg kevesebbje van, vagy semmije sincs, annak többje legyen; egyenlőség a föld birtoklásában: ez az ő követelésük; közösség a föld birtoklásában: ez a kommunizmus követése.

A tényleges viszonyok tehát teljesen megfelelnek a tudomány álláspontjának, ellen-

ben a leghatározottabban megezáfolják a torontálmezei véleményét. Ezért mondhattam én, hogy az ő véleményük felületes s azt mind a tudomány, mind a tényleges viszonyok ismeretében való teljes járatlanság jellemzi.

Természetes, hogy a viszonyokat alaposan meg nem érve, a tényeket teljesen félreértve, képtelenek a torontálmezei gazdák vezetői, a földmunkások szociálistus betegségeknek diagnózisát helyesen megállapítani. Már pedig helyes diagnózis nélkül nem lehet üdvös gyógyító szereket ajánlani. S ha mégis vannak a receptjükből helyes és üdvös gyógyítószer, mint pl. a szövetkezeti ügy pártolása, a különösen a szegényebb néposztályra nehezedő adóemnek eltörlése, az adómentes létminimum megállapítása s egyéb, annak magyarázata, hogy nem a saját fejük, hanem már eléggé ismert receptek után indultak. Ezért vádoltam én őket azzal, hogy nincs emlékiratukban egyetlenegy eredeti eszme sem.

De felületesen és következetlenség nélkül jártak el az emlékirat szerkesztői egyébben is. Következtenek pl. akkor, a mikor tanácsolják a kormánynak a közép-európai vámunió eszméjének támogatását, mondván, hogy csak az védhet meg minket a tengerentúli versenytől, „mely az európai gabonapiacokon főleg a magyar búzát szorította ki és állatkivitelünket majdnem tönkretette” (Emlékirat I. 2. bekezdés.) és egy füst alatt követelik az osztrák-magyar vámközösség felbontását, mert az „mezőgazdaságunkra káros állapot”, mivel „nagyobb előnyököt biztosított a kifejlett iparral bíró Ausztriának, mint országunknak.” (Emlékirat I. 4. bekezdés.) Az ellentmondás, mely egy idegen állammal már létező vámunió felbontásának és egy közép-európai vámunió létesítésének követése közt van, oly szembevetendő, hogy arra kár akár csak egy betűvel is többet vesztegetnem. Szerencsére, ezt a hibát sem lehet egészen a torontálmezei kontójára írni. Ők csak felületesen dolgozó, jobbra balra kapkodó politikai napisajtónk nyomán haladtak, a melyből nap-nap után szerkesztő számra lehetne gyűjteni az ilyen inkonzekvens eszmék egész halmazát.

Az egyetlen eredeti eszméje az egész emlékiratnak, hogy „középünk szövetkezetek

alakítására kevés hajlammal bír.” (Emlékirat II. 7. bekezdés.) E tekintetben a nyitramegyei gazdasági egyesület fényes sikereire, a Károlyi-féle szövetkezetek folytonos terjedésére és kedvező állapotára, valamint a Zalamegyében legújában megindult katolikus irányu erős szövetkezeti mozgalomra figyelmeztetem a torontálmezei s azonfelül figyelmükbe ajánlom azt a körülményt, hogy nálunk igazában még nines is nagyobb szabású szövetkezeti mozgalom, csak a szövetkezeti törvényjavaslat életbelépeése után várható ilyen. A torontálmezei emlékirat ítélete tehát legelőbb is elhamarkodott. S miután maga az emlékirat is elismeri, hogy a gazdasági egyesületek „a nép széles rétegével összekötésben nem állanak” (Emlékirat VII. 2. bekezdés), nem is tartom hivatottnak a torontálmezei gazdasági egyesületet, hogy népünkről ily kedvezőtlen ítéletet mondjon; nem tartanám hivatottnak még akkor sem, ha a nép viszonyainak ismeretében való járatlanságáról nem tett volna már egyebütt is fényes tanubizonyoságot.

Folytathatnám a kritikát még jó darabig. Így bebizonyíthatnám, — ha ugyan rászorul a bizonyításra, — hogy nem igaz, hogy a földjáraadék súlyed, mint azt az emlékirat állítja, (III. 1. és 4. bekezdés) és figyelmeztethetném ezzel kapcsolatban az emlékirat szerkesztőit arra a nagy veszedelemre, mely azzal jár, ha oly igaz dolgot, mint amilyen a földadó leszállításának követése, oly hamis argumentumokkal akarják támogatni, mint amilyen a földjáraadék súlyedésének állítása. A földadó leszállítását annyi igaz és kétségbevonhatatlan tény sürgeti, hogy kár a földadó-redukció elleneseinek hamis argumentumokkal új gyertyát adni a kezükbe. Bebizonyíthatnám továbbá, hogy emlékirat szerkesztői ismét a következetlenség bűnébe esnek akkor, amikor egyrészt a szegényebb néposztályra nehezedő adóemnek eltörlését ajánlják, másrészt pedig azt javasolják, hogy „az 1896. XXII. tc. 132. §-ában foglalt szabály a községekre is kiterjesztésék és pedig oly pótlással, miszerint a községeknek jogukban áll jövedelmek szaporítása céljából a területükön létrejött adóvételek, örökösödések után mérsékelt átiratási illetéket szedni.” (Emlékirat IV. 6. bekezdés.) Nem is szólva arról, hogy a községeknek az átiratok körül semmi

TÁRCZA

A nemzetközi cukorkonferencia után.

Ami előrelátható volt, az valósággal be is következett. A cukorprémiumok nemzetközi megszüntetésére irányzott tárgyalások mint eredménytelenek, ismét csak megint félbeszakítottak. A cukorjutalom kérdése ugyanazon holt ponthoz jutott, melynél a londoni konferencia is hajótörést szenvedett. A nyílt jutalmak megszüntetésére nézve ugyan megegyezés létesült, mindazonáltal a rejtett kiviteli bonifikációk ismét csak azon noli me tangere-nek bizonyultak be, melyek minden megegyezést semmivé tettek. Francia- és Oroszország kiküldöttei a konferencia szétrobbantásával fenyegetőztek azon esetre, ha a belső adó-törvényhozás egyáltalában vita tárgyává tétlenék. A többi államok képviselői önként érhetőleg kevés kedvet mutattak saját kiviteli prémiumaik megszüntetésére azon esetre, ha Orosz- és Franciaország nagyon is tetemes rejtett jutalmakat fentartani akarnak. Így tehát a konferencia eredménytelenül, minden feltűnés nélkül szétoszlott. Formai elnapolás nem történt és csak az lett nyilatkozatva: hogy a megkezdett tárgyalások az egyes kormányok által közvetlenül lesznek folytatandók. Ezen viszonylagos eredmény pedig diplomáciai lepel, mely a konferencia meghiusultá kiméletesen takarja.

Bizonyára minden jutalom nemzetközi eltörlése a közgazdasági eszménynek tekintendő. Mert a jutalom a tultermelést előmozdítja, „melegházi ipart” növel és egy termelési ágazatot az össztermelés, az adózók és a belföldi fogyasztók rovására előnyben részesít. A jutalmaknak minden cukrot termelő országban való megszüntetésével, annak a világpiaconkon versenyre is megszűnnék mesterséges lenni és oly irányt követne, mely életképes ipar fejlődéséhez vezetne. Mindazonáltal nézetem szerint ezen eszmény soha elérni nem fog és az mindenkor csak utópia marad.

Egyrészt 34 évi folytatólagos nemzetközi tárgyalások dacára oly adórendszeralap, mely a répacukornak minden országban a legkülönbözőbb termelési viszonyoknak megfelelő egyenlő megadóztatására nyújtana módot, még fel nem találtatott és a legjobb akarat feltételezése mellett sem fog soha felállatni. Ha pedig oly rendszer látszólagosan teremhető volna is, ez esetben oly nemzetközi ellenőrzés gyakorolható nem volna, amely minden rejtett kiviteli jutalom kizárását biztosítaná. Rejtett jutalom lesz mindaddig, míg a nemzetközi verseny fennáll!

Mert azon pillanatban, midőn egy állam sem lesz jogosítva kiviteli jutalmak engedélyezésére, azon államok fogják a világpiacon versenyében a diadalt ünnepehetni, melyekre a répacukor legalkalmasabb talaj- és éghajlattal rendelkeznek, okszerű gazdálkodási üzemük által a legmagasabb fokú és legolcsóbb répacot termeszti, tökéletes cukorgyártási tech-

nikájuk által csekély előállítás költségek mellett a legjobb minőségű cukortermelvényt nyújtják és elvégre kiterjedt kereskedelmi összeköttetéseket tartanak fenn, sűrű hajózási forgalom és a legolcsóbb szállítási díjak állandósítása mellett. Ezen tényezők előnyei a gazdaságilag előrehaladottabb, erősebb államokat oly nevezetes természetes jutalmakban részesíti, hogy a gazdaságilag gyöngébb államok versenyé azok mellett mesterséges jutalom nélkül fenn nem állhat. Azon esetben tehát, hogy a répacukor egyöntetű megadóztatása nézve látszólagosan nemzetközi egyezmény létesíthető volna is, ezen egyezmény nemsokára titokban megkerültenék és a mellett a mesterséges jutalom sokkal nagyobb mérvben mutatkoznék a vám- és kereskedelmi politikában, ugyanaz rejtve jelentkeznék a kiviteli országok kiváltságos cukorszállítási díjak és refakciákban, valamint végre a beviteli országok nyílt és rejtett különbözeti vámkiváltságaiban.

Meg kell tehát különböztetnünk az elvi, eszményi állásponton kívül egy a körülmények által reánk erőszakolt gyakorlati álláspontot is. A prémium oly baj, melynek szüksége a kiviteli állam részére azáltal okoltatik meg, hogy a külföldi piacokon versenyzők szinte jutalmakat adnak. A jutalom az egyes államok irányában értékét csak akkor veszti el, ha azt a közgazdasági előnyt, melyet az általa előmozdított cukorkivitel nyújt, a pénzügyi áldozatok nagysága túlhaladja.

Ezt előrebocsátva a magyar nemzet és államgazdaságra nézve, utólag mint megelőzőleg egy fő- és két alternatív kérdés merül

(Emlékirat a nyitrame- és sikereire, fontos terjevalamint a kultusos, a katolikus omra figyel- s azonfelül ményt, hogy yobb szabású szövetkezeti várható ilyen. te tehát leg- ntán maga az gazdasági egye- sszekötésben 2. bekezdés), torontálmegyei ánkrol ily ked- n tartanam hi- nép viszonyai- gáról nem tett mbizonyoságot. ég jó darabig. an rászorul a z, hogy a föld- lékirat állítja, elmezettelném at szerkesztőit ely azzal jár, ilyen a földadó mis argument- mint amilyen a sa. A földadó gbevonhatatlan dadó-redukció nokkal új fegy- hatnám továbbá, t a következet- kor egyrészt a edő adónemek dig azt javasol- ez. 132. §-ában kiterjesztések t a községeknek itása céljából a k. örökösödések szedni." (Emlék- zólva arról, hogy körül semmi

költségek mellett rmelvényt nyujt- kedelmi össze- sűrű hajózási asi díjak állandó- lonyei a gaz da- b államokat oly m részeseit, hogy államok versenye om nélkül fenn- at, hogy a répa- sára nézve lát- mény létesíthető sokára titokban esterséges jutalom atkoznék a vám- ugyanaz rejtve agok kiváltságos ziókban, valamint és rejtett külön-

zetnünk az elvi, y a körülmények ti álláspontot is. ek szüksége a ki- oltatik meg, hogy zök szinte jutal- az egyes államok kor vesztí el, ha melyet az általa nyujt, a pénzügyi

agyar nemzet és g mint megelő- v kérdés merül

olyas teendőjük nincs, amely az illeték szedését csak némiképpen is jogosulttá tenné, csak arra akarom az emlékirat szerzőit figyelmeztetni, hogy az ilyen átírási díjak éppen a legszegényebb osztályt sújtják, amelyben az ingatlanok forgalma sokkal nagyobb, mint a földbirtokos osztály legadózóképesebb tagjainál, a nagybirtokosoknál s éppen akkor a legnagyobb, mikor legnehezebbek a megélhetési viszonyok: válságos vagy inséges esztendőben. Az ily forgalmi adóval tehát csak azt érnék el a torontálmegyeiek, hogy míg az egyik villáról leveszik a szegény kisbirtokos terhét, addig a másik vállára ismét ráraknak. De helytelen volna az ily forgalmi adók kreálása már azért is, mert ismeretes tény, hogy mennyire haragszik a mi parasztnépünk már az eddigi átírási díjakra is; s valóban nevetésesnek kell találni az átírási illetékek emelését akkor, a mikor az osztrák pénzügyminiszter a vagyonátruházási illetékekről külön törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, mely éppen a kiscgazdák érdekében változtatja meg az eddigi eljárást és pl. 500 frtől 2500 frtig emeli föl az illetékmentesség értékhatárát, a 2500 frttől 5000 frtig terjedő értéknel pedig leszállítja az eddigi 1¹/₂%-ot 1¹/₂%-ra.

Ezek azok a gondolatok, melyek bennem a torontálmegyei gazdasági egyesület emlékirata az első elolvasás közben ébresztett. Azokat, akik az emlékiratot elolvasták, kérem, vessék össze az ott olvasottakkal az itt elmondottakat s aztán legyenek bírák közöttünk: a torontálmegyei gazdasági egyesület és csekély-ségem közt. De ha ítéletük kedvezőtlen talán is lenni reám nézve, gondolják meg, hogy a közérdek iránt való lelkesedésem adta kezembe a tollat. Dixi et salvavi animam meam.

Gáspár Izsó.

Válasz a kritikára.

A torontálmegyei gazd. egyesület tárgyalta felterjesztésének tulnyomó része tölem eredvén, megokolásáért pedig kizárólag én levén felelős, a t. szerkesztőség szivessége folytán megragadom az alkalmat a fenti kritikára röviden válaszolni, bár annak hangja a tárgyilagos vitaközösre való hajlamot nem ébreszti fel.

Ép ez oknál fogva tartózkodtam volna a cikkirő urvájaira felelni, ha a fennehílt

fel: Vajjon elvileg kívánatosnak mutatkozik-e, hogy nálunk a czukor — a konjunkturák szemellett tartása mellett — nemcsak a belföldi szükséglet fedezésére, hanem még azonfelül is, tehát oly mennyiségben termeltessek, hogy annak kivitele szükségessé válik.*) Ha ez szükséges, vajjon a magyar gyártmány versenye a világpiacra jutalom nélkül lehetséges-e, vagyis vajjon Magyarország a gazdasági fejlődés azon fokán áll-e, mely a jutalom egyoldalú megszüntetését a czukorkivitel veszélyeztetése nélkül lehetségesíti, vagy szükségünk van-e jutalomra? S ha végül a jutalomra szükségünk van, vajjon Magyarországnak eset-ről-esetre minő prémiumpolitikát kell-e követnie, hogy a kiviteli országok versenyviszonyait és a világpiac konjunkturáit szem előtt tartva — kivitelét a legcsekélyebb pénzügyi áldozatok árán fentarthassa és illetőleg tovább terjesztesse?

Ezen kérdésekre nem egyes érdekek szempontjából, hanem csak minden gazdasági tényező tekintetbe vételével adható helyes válasz. Ennél azonban első sorban is a mezőgazdaság jön tekintetbe oly országban, mely — mint Magyarország — nemzeti jövedelmét a belföldi természetére alapította, mert elvégre is: a czukor termelője mégis csak maga a mezei gazda.

Wiener Moszkó.

*) Az első kérdésre már régen készen vagyunk az „igen” felelettel; a másik két kérdésre adandó felelet attól függ, hogy milyen czukoripar pártoló politikát követnek a versenyző külállamok, mert sajnos, a mai viszonyok között egyoldalulag nem mellőzhetjük a prémium rendszert.

Szerk.

gazdasági egyesülettel szemben érzett felelősség nem ösztönöznö arra, hogy az előzőekben felhozott súlyos vádakát kellő értékükre száltsam le.

Az említett felterjesztés cikkirő szerint felületes, következtelen, eredeti eszmékben tökéletesen szegény, a tudomány és a tényleges viszonyok ismeretében való teljes járatlanságot bizonyító.

E halmazott vádak súlyos voltát cikkirő azzal igyekszik elviselhetővé tenni, hogy azok oly vádak, amelyek alól manapság csak kevés embert, tán egyedül önmagát? lehet felmenteni azok közül, a kik gazdasági viszonyainkkal, a föld és a föld népének válságos helyzetével foglalkoznak stb. és ennélfogva arra szorítkozhatnék, odautalni, miszerint az általa kifogásoltak általánosan elismert igazságok; mindazonáltal reflektálni akarok minden egyes kifogására.

Felületességgel a tudomány és a tényleges viszonyok ismeretében való járatlansággal vádolja cikkirő a felterjesztés szerkesztőit, azért a nagy szarvas hibáért, hogy — helyesebben — mert kommunisztikus irányúnak állítja földünk népének szociális mozgalmát.

Czikkirő szerint ez állítás a leghatározottabban ellenmondásban van a tényleges viszonyokkal, az igazsággal, mert állítása szerint a földmunkások sehol sem hajtanak a kommunizmusra, hanem ellenkezőleg anarkisztikus irányú mozgalmakban nyilvánul a tényleges viszonyokkal a fennálló renddel való elégedetlenségük. Állítása, kifogása támogatására utal arra, hogy földünk proletárjai mindenütt földosztó tendenciákkal indították meg mozgalmukat.

Czikkirőnak az agrárszociálistikus elnevezésére, annak céljaira vonatkozó terjengős elmékedéseinek méltatása nem nem tartozván a dologhoz, nagyhangú kritikájára csak annyit kívánok válaszolni, hogy a torontálmegyei gazdasági egyesület tagjai közvetlen személyes tapasztalat útján felismerték, miszerint több községnek félrevezetett népe azon hiszemben élt, hogy a szociálistikus mozgalmak célja az uradalmi birtokok közössé tétele.

E jelenség felismerése mellett az észlelt mozgalmakat teljes joggal minősíthették kommunisztikusoknak, habár egyes helyeken, az elégedetlen elemek az uraságtól elveendő területeknek azonnali szétosztását tervezték és így általánosságban véve tudományos értelemben az említett mozgalmak földnépünk kommunizmusra való hajlamát nem bizonyították és noha az izgatott által félrevezetett nép különböző vágyait tudományos mezbe nem burkolta.

Czikkirő különben akkor, midőn nagy garal említett kifogását bizonyítani iparkodik, feltűnő ellenmondásba keveredik, a mennyi- először tagadja azt, hogy földnépünk mozgalmak kommunisztikus, majd ismertetővén az agrárszociálisták törekvéseit, kinyilatkoztatja, „hogy azok a mai birtokeloszlást akarják felforgatni, úgy hogy a kinek ma többje van, vagy semmije sincs, annak többje legyen; egyenlőség a föld birtoklásában: ez az ő követelésük; közösség a föld birtoklásában: ez a kommunizmus követelése. A tényleges viszonyok tehát teljesen megfelelnek a tudomány álláspontjának, ellenben a leghatározottabban megczáfolják a torontálmegyeiek véleményét.”

Czikkirő tehát egy lélegzetben leszólja felterjesztésünket, meri az észlelt mozgalmakat kommunisztikusoknak minősítettük, noha azok csak „földosztó tendenciák” voltak, majd kijelenti, hogy a tényleges viszonyok a kommunizmus követelésének teljesen megfelelnek, igazolják a tudomány álláspontját és a leghatározottabban czáfolják véleményünket!

Hol ití a logika; a következetesség?

Közbevetőleg cikkirő felterjesztésünk VII. pontjának első bekezdését is helyteleníti, azt állítván, hogy „nem igaz tehát, hogy tévesen ugynevezett agrárszociálistáink a magántulajdont el akarják törölni; ők a mai birtokeloszlást akarják felforgatni, úgy hogy akinek

ma többje van, annak kevesebbje legyen, akinek ma kevesebbje van, annak többje legyen; egyenlőség a földbirtoklásban: ez az ő követelésük.”

Ha cikkirő e követelést a magántulajdon fogalmával összeegyeztetni képes, akkor arról egészen sajátos fogalma lehet, a tulajdonnal bírók bizonyára tagadnák, hogy a föld birtoklásában való egyenlőség jelszava mellett felosztott magántulajdonuk megóvatott.

A dolog lényegére nézve különben teljesen mindegy, hogy a szociálistikus sokféle válfajának melyike fejlesztette a földnépünknek észlelt szóbánforgó törekvéseket, a kérdés az, vajjon azok kapcsolatba hozhatók-e azon gazdasági bajokkal, melyekre a torontálmegyei gazdasági egyesület utalt és melyek megszüntetését, orvoslását sürgeti.

Czikkirő nézete szerint az említett egyesület képtelen volt „a földmunkások szociális betegségének diagnózisát helyesen megállapítani” és azért az üdvös gyógyító szereket sem ismerte fel, s ha mégis vannak a recepében helyes és üdvös gyógyszerek, annak magyarázata az, hogy nem a saját fejük, hanem már eléggé ismert recepék után indultak.

Erre alapítja azon állítását, hogy a kritizált felterjesztésben egyetlen egy eredeti eszme sincs. Annak megítélését, vajjon a gazd. egyesületünk által ajánlott gyógyító szereket alkalmaztatásuk esetén kedvezően befolyásolnák-e munkás népünk anyagi helyzetét, megnyugvással bizom e lap olvasó közönségére; az ellen pedig, hogy a felterjesztésben egy eredeti eszme sincs, nem is akarok védekezni; mert eltekintve, hogy szociális és gazdasági bajaink orvoslása kérdésében „eredeti” eszmével birni, annyi kivatoit és hivatalos orvos tanácsának ismerete mellett nem kis feladat: vámegyénk gazdasági egyesületének intéző férfiai, nem „eredeti” eszmék kutatásában és lanczirozásában keresnek az általuk felismert bajok orvoslását, hanem abban, hogy minden oldalról megvilátozt, az élet és tapasztalat által helyeseknek felismert eszmék, gyakorlatilag hasznosaknak bizonyult dolgok nálunk is megvalósíttassanak.

Czikkirő epés kifakadása tehát csak akkor volna érthető, ha az általam fogalmazott felterjesztés egyetlenegy sorából is kiolvasható lenne, miszerint az egyesületünk által ajánlott eszmék az eredetiség czéggje alatt hozattak forgaiomba.

Felületesség és következtelenséggel vádol cikkirő azért is, mert akkor, midőn az európai vámunió eszméjének támogatását kérjük, egy füst alatt az osztrák-magyar vámközösség felbontását követeljük.

Látszólag igaza van cikkirőnek és az, ki az olvasottak fölött nem gondolkozik, kifogásolt tényünkben ellenmondást fog találni. Pedig ez ellenmondás csak látszólagos, mert eltekintve attól, hogy a közep európai vámunió kérdésének az arra hivatott tényezők által való tárgyalásától még nagyon messze vagyunk és az előreláthatólag csak akkor fog bekövetkezni, ha Amerika magát az ipar minden számbavehető ágában az európai ipartól függetleníteni és az utóbbira kivettelt védvámokkal az érdekelt nagyiparu európai államokat az említett vámunió létrehozására kényszeríteni fogja: a közep európai vámunió ke- retében is, az ahhoz tartozó államok, mint külön gazdasági tényezők képzelhetők és a vámunió azok gazdasági és kereskedelmi érdekeinek minden tekintetben való közössé tételét, általánosítását nem követeli meg.

Egyetlenegy eredeti eszmét mégis felfedezett cikkirő felterjesztésünkben, azt „hogy köznépünk szövetkezetek alakítására kevés hajlammal bír.”

Sajnálom, hogy e részben sem oszthatom nézetét, mert az idézett állítás nem eszme, hanem éppen csak állítás, melynek alapos voltát a cikkirő által telhozott példák a legkevésbé ingatják meg, mert abból, hogy a gróf Károlyi és társai tevékeny, lankadatlan

munkája folytán közel két évtized alatt néhány száz szövetkezet alakult és legutóbb a Nyitra-megyei gazdasági egyesület alapított több köz-ségi szövetkezetet, még nem lehet azt következtetni, hogy népünk szövetkezetek alakítására hajlammal bír és hogy idézett állításunk elhamarkodott volt.

A torontálmegyei gazd. egyesület és maga a törvényhatóság már évek előtt hozzáfogott szövetkezetek létesítéséhez. Célját azonban csak akkor érte el, midőn 1896. évben tisztán saját és lakossága erejéből egy nagy, közel negyed millió forint üzletrésztökével bíró megyei központi hitelszövetkezetet sikerült alakítani. E hitelszövetkezet minden eszközt felhasznált arra, hogy a vármegye köz-segeiben hitelszövetkezetek alakítsanak, a megalakultaknak azonnal hitelt nyújtott és az eredmény az volt, hogy összesen eddig 14 községi hitelszövetkezet alakult.

Ez kétségen kívül kedvezőtlen eredmény és annál inkább feljogosított annak állítására, miszerint népünk szövetkezetek alakítására kevés hajlammal bír, mert más törvényhatóságok területén, ottani központi szövetkezetek hiányában csak elvétve alakult egy-egy községi szövetkezet.

Egyesületünk tehát daczára annak, hogy a nép széles rétegével oly szoros és tegyük hozzá folytonos összeköttetésben nem áll, mint a szövetkezetek állnak, mégis tapasztaltak alapján tette kifogásolt állítását, melyet mindazok elfognak ismerni, kik szövetkezetek alakításával foglalkoztak, kiknek alkalmuk volt meggyőződni arról, hogy népünk idegenkedik a szövetkezetek erkölcsi alapját képező többszörös vagyoni felelősség elvállalásától és általában véve a takarékosra kifejtett hajlammal nem bír.

Szemrehányólag említi fel a cikkíró azt is, hogy a földadó leszállítása iránti kérelmet egyesületünk a földjáradék apadásával indokolta, mert szerinte ez hamis argumentum. E ráfogás igazán nagy bátorságra vall és mezőgazdaságunk súlyos helyzetének nem ismerésére. Csak az, ki szemet huny az igazság előtt, ki nem akar tudomást szerezni arról, hogy a gabonárak évtizedek óta csökkentek, a termelési költségek pedig emelkedtek, hogy a nagy bérletek után elérhető haszonberek tetemesen kisebbek, mint az évekkal ezelőtt fizetett haszonberek, sőt hogy a kisebb haszonbérleteknél is a haszonberek némi apadása konstataható: állíthatja nagy merészen azt, hogy a földjáradék nem apadt.

Következetlenségnek minősíti cikkíró azt is, hogy a többször említett felterjesztésben az kérelmeztek, miszerint a községek jogosítasanak fel jövedelmeik száporítása czéljából a területükön létrejött vagyonátruházások után mérsékelt átíratási illetéket szedni.

Távol áll tőlem cikkírónak az említett átíratási pótilleték ellen felhozott állításait czáfolni, mert magam is elismerem, hogy a forgalom tárgyát képező ingatlanok átruházását eléggé terheli a kincstári illetékek, mindannak daczára fentartom azt, hogy kívánatos lenne, ha gazd. egyesületünk említett javaslata illetékes helyen figyelembe vétetnék, mert a sok helyen majdnem éviselhetlen magasságra emelkedett pótadók apasztását lehetne a szóbanforgó átíratási illetékek szedésével elérni és ez által a közteherviselés a szegényebb osztályok előnyére áthárítható lenne azokra, kiknek van mit eladni, illetve venni, kik személyes tevékenység nélkül ajándékoznak, örökség útján jutnak vagyonhoz. Hogy paraszt népünk haragszik az eddigi átíratási díjak miatt, az nem lehet ok a különben és tegyük hozzá csak kivételes esetben a kormány előleges engedélyével kivethető átíratási díjak mellőzésére, mert akkor minden közterhet meg kellene szüntetni.

Hosszabban nem bocsátkozom cikkíró aggályai alaptalanságának kimutatására, mert érzem, hogy olvasóim türelmével már is visszaéltem és mert bizom abban, hogy cikk-

író, felterjesztésünk első olvasása közben támadt és valószínűleg sebtében leirt gondolatainak értékét eléggé megvilágítottam s felterjesztésünk kifogásolt részeinek helyességét kimutatni szerencsés voltam.

Poroszkay Béla,
mint a torontálmegyei gazd. egyesület
igazgató-választmányi tagja.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A sörárpa előállítása.

☒ Az aratás küszöbén állva, azt hiszem nem lesz érdektelen, ha a figyelmet a sörárpa előállítására fordítom, midőn egyrészt elmondom saját véleményemet s eljárásomat, másrészt pedig felkérem a gazdaközönseget az e tárgy fölött való eszmecsereére.

Ugyanis sokan gazdáink közül — köztük magam is — érthetetlennek tartják, hogy némely éveken miért hajszolják a sörgyárosok az árpavételnél annak fehér színét, tekintet nélkül a sulyra, midőn máskor figyelmen kívül hagyva a színt, a használhatóság megbirálására a minőség és suly a mérvadó. Tehát tisztázni kell ezt a dolgot, hogy mi az igazság, hogy a gazdaközönseget tudja és lássa, mely elvek vezéreljék a sörárpa előállításánál s milyen terménynek van sörárpa becsértéke.

Szerény véleményem szerint az árpa fehér színének kevés köve van a sörgyártáshoz, hanem ennek követelése csak üzleti fogás, hogy a különben kifogástalan alaku, egészséges és sulyos, de sárgás színű árpa vételárát leszorítsák. Hogy pedig ezt a véleményemet indokoljam, nézzük az árpa szerepét a sörgyártásnál.

Az árpaszem nagyjában két részből áll, u. m. a külső *burok*- és a belső *lisztes* részből.

A *burok* (a héj) celuloseból áll s a kül-behatásoktól védi a csirát; más szerepe alig van. Itt tehát a fehér szín teljesen közömbös. Egyedül fontos szerep a lisztes résznek jut, mely szintén 2 részből áll és pedig a *keményítő*- és *protein*ből. A *keményítő* tudjuk, hogy hideg vízben nem oldódik, de felmelegített vízben keményítőcsirizé lesz, melyhez ha 55° R. mellett árpacsiradara jön, o'dhatóvá lesz s változást szenved s e hőmérséken hosszabb ideig tartva, a csirában levő erjanyag — diastas — hatása alatt ezukorrá, majd szesz-szé változik át. A *protein* annyiban bír szereppel, hogy ebből lesz az élesztő s ez erjeszti meg a sörlét. Fontossága főleg a csirázásnál lép előtérbe, amennyiben belőle képződik a diastase nevű erjedő anyag.

Ezek szerint a sörlé előállításánál az árpában foglalt lisztes rész mennyisége és minősége jut érvényre s így a színből a belső tartalom mennyiségére következtetni apodektice nem lehet.

A lisztes rész az árpában akkor lesz a legtöbb és legjobb, ha az árpa teljesen kifejlődött, tehát megérett. Az által, hogy az árpa megsárgul, akár későbbi aratás, akár harmat, vagy gyenge eső miatt, — feltéve, hogy sem nem dohos, sem nem csirás, — keményítő és *protein* tartalma nem változik, mert ezen változás csak erjedés és csirázás következtében állhat be.

Mig, ha az árpát fél érettségében aratjuk, ez által aczélosabb, üveges törésű lesz, de kevesebb lisztartalommal fog birni, jölehet színe szép fehér.

Könnyen belátható, hogy mig az utóbbi esetben a fehér színű árpa tartalmilag kevesebbet ér, addig az egyenletesen sárga színű, egészséges árpa a sörgyártás szempontjából értékesebb. Mäsként bíralandó meg az árpa színe az ápa csiráztatását illetőleg.

Elismerem, hogy a szép fehér színű árpára rá lehet mondani, hogy teljesen zárazon

takarított be, mig a sárga színből az árpa ázott voltára lehet következtetni.

Ha tehát fehér és sárga színű, vagy különböző érettségi fokú árpa van összekeverve, ugy a sörgyártásnál szükséges árpa csirázása nem lesz egyenletes, mert mig a fehér később csirázik, addig a sárga — ázott — hamarabb jön csirba s nagyobb csirát hajt, mint a fehér, s így mig a fehér a kellő csir-fokot eléri, addig a sárga fölösleges proteint fogyaszt csirkézésre, ami tiszta veszteség, tehát az ilyen kevert árpa a sörgyártásnál használhatatlan. Ezt érteni vélem. De hogy egyenletesen sárga színű, egészséges árpa, mely egyforma viszonyok közt egyszerre csirázik, miért volna értéktelen a sörgyártásnál, az érthetetlen kifogás és a termelők kijátszása. Hogy tényleg az, megmutatták a mult évi sörárpavásárok s megmutatta a velem történt eset is, hogy mig ugyanazon vevő, ugyanegy időben az én Chevalierárpámat, mely 64 kgros volt 7 ft 50 kr. vette meg, addig szomszédomtól a különben sárga színű, de duzzadt szemű s 66 kgros Hannaárpát 8 ftért vásárolta métermázsánként. Miért? Mert az eddig oly igen megkövetelt fehér színű prima árpa drága volt, de a sörfőzés czéljainak megfelelően a különben sárga színű olesó árpa, így tehát ez is jó volt.

Dicséret legyen érte a „Köztelek” t. szerkesztőségének, hogy ilyenforma ügyletekre a gazdák figyelmét annak idején fel is hívta.

A sörfőzésre alkalmas jó árpát, igenis, külső jelekből meg lehet itélni, de ismétlem, hogy a szín csak a fentemlített körülmények közt irányadó. A külső jelek, melyeket a jó sörárpától megkivánunk s melyekből a lisztes rész beltartalmára s az árpa egyenletes csiráztatására következtetni lehet, a következők:

1. Az árpa térfogati sulya hektoliterként 62 kilón felül legyen.
2. Az árpa színe egyenlő fehér, vagy szalmasárga legyen; különösen a szem két vége is ily színű legyen, tehát ne legyenek azok vörösek, vagy barnák (Spitzbrand).
3. A szem duzzadt, vékony héju s lehetőleg egyenlő fejlettségű legyen.
4. A szemnek törése lisztes és belseje szép fehér legyen.
5. Legyen az árpa szaga friss és egészséges, tapintata száraz.
6. Az árpa garmada egyenletes színű, tehát vagy egészen fehér, vagy egészen szalmasárga legyen, de semmi esetre sem tarka.
7. Idegen gabonával ne legyen keverve, mert nem lehet egyforma csirát kapni.
8. A gyommagvaktól teljesen tiszta legyen.
9. Az árpa vén ne legyen, legfeljebb 2 éves lehet.
10. Különböző idejű árpa ne legyen összekeverve, mert így nem csirázik egyszerre.

Azt hiszem e tíz pontot minden sörgyáros elfogadja s nagyon fontosnak tartja, de ennél többet nem kívánhat. Tehát látni való, hogy a színnek bíralata nagyon kevésé jut érvényre.

Ezek előrebocsátása után, nézzük, mennyiben bírja a gazda a sörárpa előállítását befolyásolni.

Elsősorban figyelembe kell venni az időjárás és talajviszonyokat. Így csapadékdús, ködös és rozsdajárta vidéken, völgyben sörárpát produkálni nem lehet. Friss trágyába, vagy laza humusban gazdag földbe vetni nem szabad, mert könnyen megdül és másod sarjhajtásai lesznek, így az a legjobb időjárás mellett is egyenletlen érésű és színű lesz.

Legjobban sikerül tengeri, burgonya, vagy répa után, de az őszi szántást megköveteli. Tavasszal, a föld alkata szerint extirpálás vagy boronálás után vetése korán s lehetőleg ritkán eszközöltetik. Legjobb az a talaj, mely m. holdanként egy hl. magot megdülés és sarjhajtás nélkül megbir s megnevel.

Árpa színből az árpa tisztítani.

Árpa színü, vagy különvagy összekeverve, egészséges árpa csirázása míg a fehér később-sárga — ázott — nagyobb csirát hajt, fehér a kellő csir-főlöslés proteint tisztá veszteség, árpa a sörgyártásnál nem. De hogy egyen-szerű árpa, mely egyszerű csirázik, sörgyártásnál, az termelők kijátszása. mutatták a mult évi tatta a velem tör-nazon vevő, ugyanegy árpa, mely 64 te meg, addig szoma-ga színü, de duzzadt árpa 8 frtért vásárolta. Mert az eddig oly árpa prima árpa drága árpa, mely megfelelven a árpa, így tehát ez

a „Köztelek” t. szer- forma ügyletekre a fején fel is hívta.

Árpa jó árpa, igenis, itélni, de ismétlem, mlített körülmények elek, melyeket a jó melyekből a lisztes árpa egyenletes csi- lehet, a következők: sulya hektoliterként

egyenlő fehér, vagy önösen a szem két tehát ne legyenek (Spitzbrand). vékony héju s lehe- egyen.

Árpa lisztes és belseje zaga friss és egész-

egyenletes színü, vagy egészen szal- esetre sem tarka. ne legyen keverve, csirát kapni.

Árpa teljesen tiszta legyen. egyen, legfeljebb 2

Árpa ne legyen m csirázik egyszerre. Not minden sörgyá- pontosnak tartja, de . Tehát látni való, nagyon kevésé jut

után, nézzük, meny- sörárpa előállítását

Árpa kell venni az idő- Így csapadékus, en, völgyben sör- et. Friss trágyába, ag földbe vetni nem dül és másod sarj- a legjobb időjárás ü és színü lesz.

tengeri. burgonya, i szántást megköve- alkata szerint extri- vetése korán s tik. Legjobb az a t egy hl. magot kül megbir s meg-

Sörárpanak szánt árpa, lehetőleg ne használjunk védő növényeül a lóher vagy luczernának, mert mint könnyen fülledök az árpa vörösödését előmozdítják. A vetést mélyen kell alátakarni s kikelése után, ha 6—8 cm. magasságot elért, hengerezni nagyon ajánlatos, ezzel védekezve a megdülés ellen. A tulbuja fejlődésü árpaól ritkán lesz jó sörárpa, még ha megsarlózzuk vagy lekaszaljuk is, mert erős visszapótló ereje és sarjad- zása lévén, ismét megdül.

Legkényesebb feladat az aratás pontjának meghatározása és a betakarítás, cséplés mi- kénti keresztülvitele. Kedvező időjárást feltéte- lezve, az aratással várni kell, míg a szalma a kalászon alól legalább 10 cm-re megsárgult s az árpa szemei annyira megkeményedtek, hogy körömmel még ketté lehet vágni. A tul- éréstől azonban óvakodni kell, mert a kalász nagyon törekeny lévén, a legjobb szemek kárba vesznek. Az aratást legjobb a reggeli és a délutáni órákban eszközölni és pedig gereblyés kaszával rendelkezre vágni, hol 2—3 napot így renden hagyva,*) (10 kévés) kereszt-

kell, nehéz minőségi sulylyal bíró árpa elő- állítani.

Ezek lévén szerény tapasztalataim s az ezekből eredő álláspontom, a kezelésem alatt levő gazdaságban az árpatermelés körül így is járok el. Azonban nem zárkozom el mások tapasztalataitól, sőt azt hiszem, velem együtt tisztelt gazdatársaim is köszönettel veszik, ha az e téren tapasztalt gazdák és szakértő ve- vők, az ő álláspontjuk megvilágításával is hozzájárulnak az eszme tisztázásához és a közjó előmozdításához. M. F.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

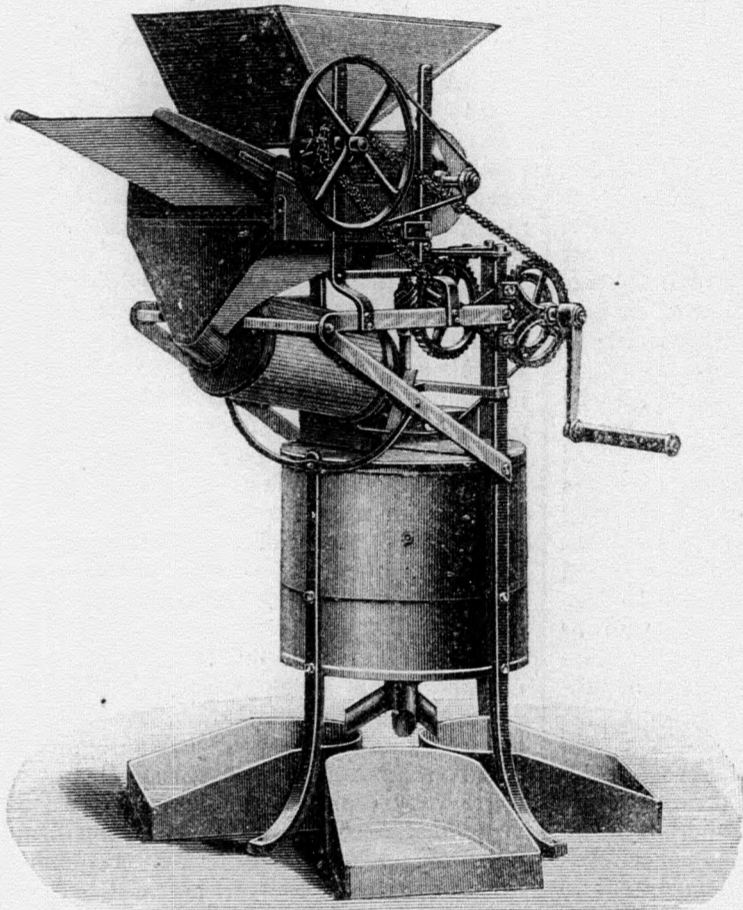
Egy újabb gabonatisztító-gép.

Kevés gépesoport bir annyi különböző alakú s rendszerü gépegyedekkel, mint a gabonatisztító-gépek csoportja. S ez mutatja

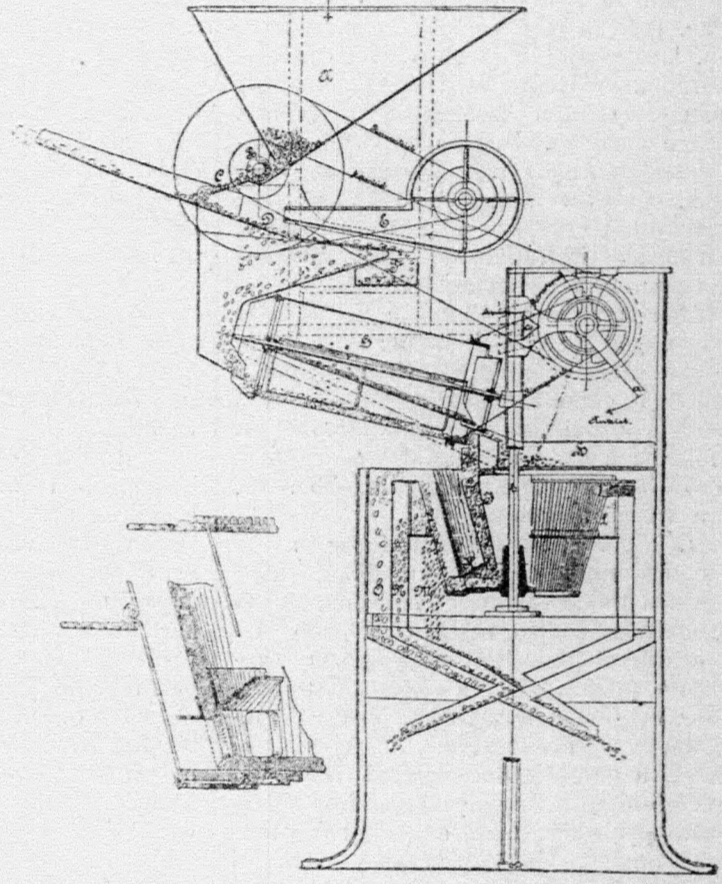
teljesen tiszta, idegen magvaktól ment gabo- nánál vihető keresztül pontosan s pedig azért, mert vannak olyan gyommagvak, melyeknek sulya megközelíti a gabonaszem sulyát s így a suly szerint való elválasztás nem tiszta gaboná- nál nem vezethet mindenkor jó eredményre.

A suly szerint való elválasztásra az egyszerű, tisztán csak szélárammal dolgozó u. n. szelelőrostákon kívül a gabonacentrifugákat is alkalmazták, melyek közül a Berg- féle tényleg szép munkát végzett. E gabona- centrifugok elve abban áll, hogy a gabonát egy gyorsan forgó vízszintesen elhelyezett korongra, vagy tányérra eresztik esővön át.

A tányérra hulló szemeket a tányér for- gása következtében ellöki magától. Mivel pedig a központtól futó (centrifug) erő nehezebb testekben több, mint a könnyebbekben, azért a nehezebb gabonaszemek messzebb repül- nek szét a forgó tányértól, mint a könnyebbek. A legnehezebb szemek legmesszebb hullnak le, míg a legkönnyebb tisztáltságot már a forgó tányér közelében esnek a földre. Ilyen- formán mintegy kör képződik a forgó tányér



77. ábra. A Kayser-féle kombinált gabonatisztító-gép.



78. ábra. A Kayser-féle kombinált gabonatisztító-gép. Hosszmetszet.

tekbe rakatni, mert nagy keresztben esetleg összefülled. Ha biztos száraz idő ígérkezik, így keresztben kint maradhat a mezön egy hétig is s csak ha jól kiszáradt, lehet kazalba rakni, mert kazalban az árpa könnyen meleg- szik, a szem visszalágyulva vörös hegyet kap s megdohosodik. A mennyiben pedig az idő bizonytalan s a teljes kiszáradást a keresztben bevárni nem lehet, inkább legyen csak egy napig keresztben s hordassék egyenesen a gépre elcséplés végett. A szalma ha talán meg- fülled is, az még elhasználható, de a szem a magtárba biztosítva van, hol vékony kerítés, gondos és folytonos lapátolás és szellőztetés mellett egyenletes színü egészséges sörárpa nyerhető.

Nem kevésbé fontos mivelet a sörárpa előállításánál a lelküismeretes és többszöri rostálás, osztályozás, mely utóbbi művelet, a suly szerint osztályozó szelelővel sikeresen végrehajtható. Az osztályozásnál a fősvénység mindig a veszteséggel jár, mert már amint eddig láttuk, a sörgyáros nem annyira a szint, mint inkább a sulyt fizeti s ezért iparkodni

*) A 2—3 napig renden való fekvés legritkább esetben használható. Ror ártéző.

leginkább, mily szüksége van a gazdának éppen ezen gépekre, melyek nélkül sem vető- magot, sem eladásra szánt terményt előkészí- teni nem tud. De tény az is, hogy a gabona- tisztítás munkája némely esetekben oly nehé- ségekkel van egybekötve, hogy azt egyféle tisztító-géppel jól elvégezni lehetetlen s több- féle gép alkalmazása válik szükségessé. Leg- egyszerűbb példa erre a jó vetőmag kiválasz- tása, melyhez elsősorban szelelő-rosta szük- séges s az itt nyert legtisztább gabona még a trieuron is áteresztendő, hogy teljesen tiszta, egyöntetü vetőmag legyen nyerhető. Bármily jó legyen is e két gép szerkesztve s bármily jól legyenek is azok munkára beállítva, azért az általuk elért eredmény mégsem mindenkor kielégítő. Még pontos és jó trieurózés után is lehet az u. n. első osztályu, tehát legtisztább s legnagyobb magvak közt apróbb, vagy törött magot találni. Vagy ha itt nincs, úgy van a harmadik osztályban sok első osztályu mag. Szóval a szétválasztás nem tökéletes, sem a magvak sulya szerint, sem azok nagysága és alakja szerint. S mivel éppen a magvak sulya az, ami azok jóságának tanujele, a suly sze- rint való szétválasztás elve nevezhető a leg- megbízhatóbb szétválasztásnak. De az csak

körül, melynek kerületén a legnehezebb magvak helyezkednek el.

Ez oly pontosan s megbízhatóan működik, hogy a szétválasztás egész pontosan végez- hető vele suly szerint. De nagy helyre van szükség s mint már előbb is említve lett, a gyommagvakat nem választja ki teljesen.

A nagyság szerint való szétválasztást a rosták szitái végzik, de nem megbízható ered- ménnyel. Hisz az u. n. vak szemek, vagy az üszögös buzaszemek külsőleg alig különböz- nek nagyságra nézve az ép, egészséges szemek- től, úgy hogy igen gyakran, különösen nem helyes szitabeállítás vagy gyenge széláram mellett az ép magvakkal együtt kerülnek ki a rostából.

Az alak szerint való szétválasztás pedig, mint már előbb is említve lett, egyedül szintén nem elegendő a teljes és tiszta szétválasz- tásra.

Ilyenformán tehát legtöbb esetben két különbözően működő gépre van szükség, hogy a szétválasztás némileg tökéletes legyen.

A szétválasztás előbb leirt három módját, t. i. a nagyság, suly és alak szerinti szétvá- lasztást egy gépre összpontosította Kayser Herrmann lipcse-plagwitz-i gépgyáros, ki a

Sörárpa szánt árpát, lehetőleg ne használjunk védő növényeül a lóher vagy luczernának, mert mint könnyen fülledők az árpa vörösödését előmozdítják. A vetést mélyen kell alátakarni s kikelése után, ha 6-8 cm. magasságot elért, hengerezni nagyon ajánlatos, ezzel védekezve a megdülés ellen. A tulbuja fejlődésű árpából ritkán lesz jó sörárpa, még ha megsarlózzuk vagy lekaszáljuk is, mert erős visszapótló ereje és sarjadása lévén, ismét megdül.

Legkényesebb feladat az aratás pontjának meghatározása és a betakarítás, cséplés mikénti keresztülvitele. Kedvező időjárást feltételezve, az aratással várni kell, míg a szalma a kalászon alól legalább 10 cm.-re megsárgult s az árpa szemei annyira megkeményedtek, hogy körömmel még ketté lehet vágni. A tuleréstől azonban óvakodni kell, mert a kalász nagyon törékeny lévén, a legjobb szemek kárba vesznek. Az aratást legjobb a reggeli és a délutáni órákban eszközölni és pedig gereblyés kaszával rendelkezni, hol 2-3 napot így renden hagyva,*) (10 kévés) kereszt-

kell, nehéz minőségi súlyyal bíró árpát előállítani.

Ezek lévén szerény tapasztalataim s az ezekből eredő álláspontom, a kezelésem alatt levő gazdaságban az árpatermelés körül így is járok el. Azonban nem zarkódom el mások tapasztalataitól, sőt azt hiszem, velem együtt tisztelt gazdatársaim is köszönettel veszik, ha az e téren tapasztalt gazdák és szakértő vendők, az ő álláspontjuk megvilágításával is hozzájárulnak az eszme tisztázásához és a közjó előmozdításához. M. F.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

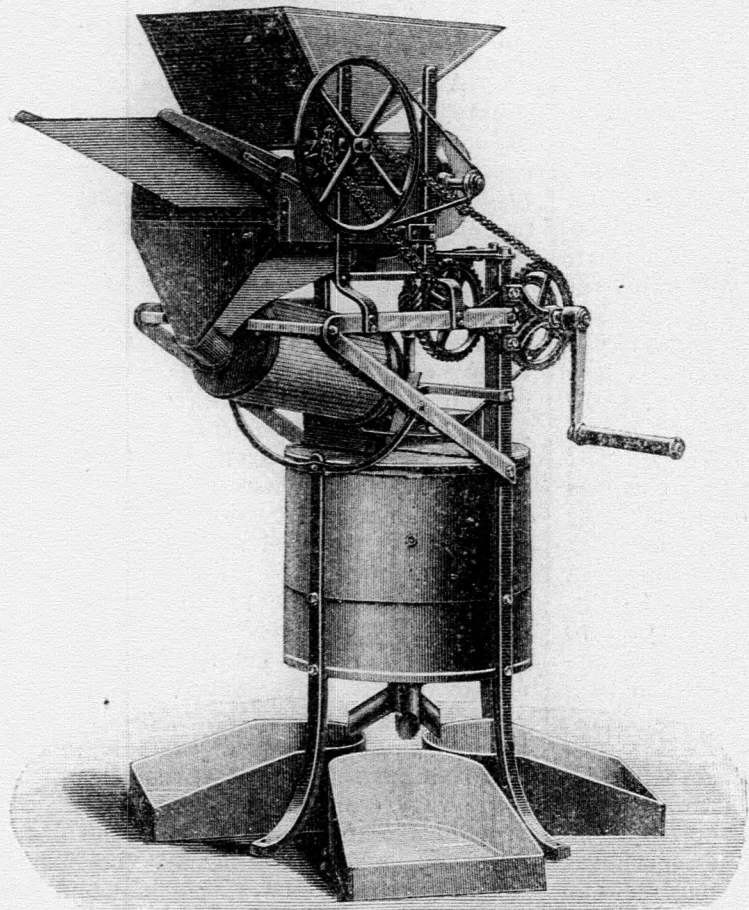
Egy újabb gabonatisztító-gép.

Kevés gépesoport bir annyi különböző alakú s rendszerű gépegyedekkel, mint a gabonatisztító-gépek csoportja. S ez mutatja

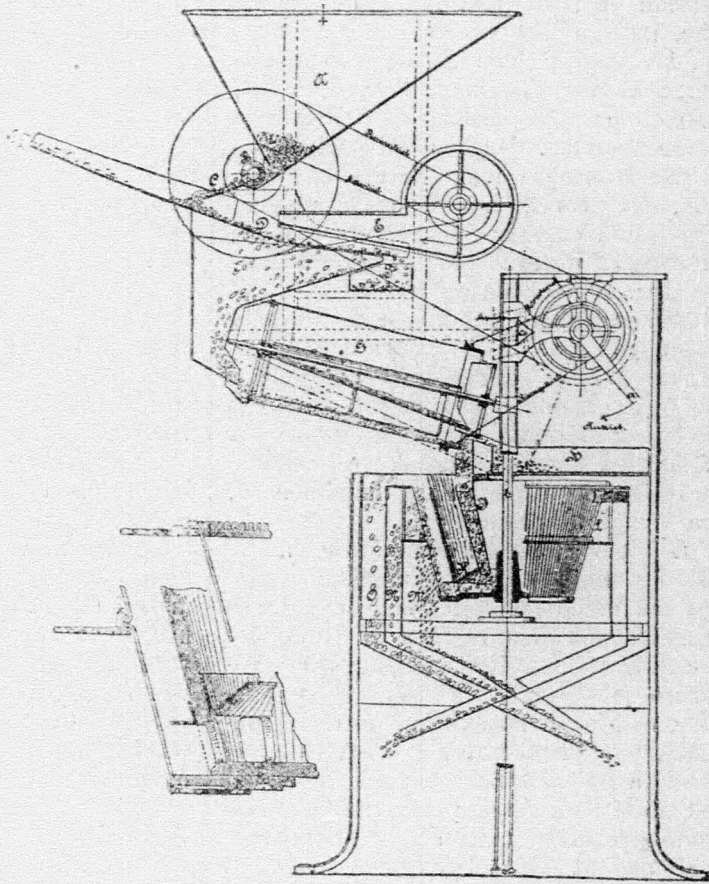
teljesen tiszta, idegen magvaktól ment gabonánál viheto keresztül pontosan s pedig azért, mert vannak olyan gyommagvak, melyeknek sulya megközeliti a gabonaszem sulyát s így a suly szerint való elválasztás nem tiszta gabonánál nem vezethet mindenkor jó eredményre.

A suly szerint való elválasztásra az egyszerű, tisztán csak szélárammal dolgozó u. n. szelelőrostákon kívül a gabonacentrifugákat is alkalmazták, melyek közül a Berg-féle tényleg szép munkát végzett. E gabonacentrifugok elve abban áll, hogy a gabonát egy gyorsan forgó vízszintesen elhelyezett korongra, vagy tányérra eresztik esővön át.

A tányérra hulló szemeket a tányér forgása következtében ellöki magától. Mivel pedig a központtól futó (centrifug) erő nehezebb testekben több, mint a könnyebbekben, azért a nehezebb gabonaszemek messzebb repülnek szét a forgó tányértól, mint a könnyebbek. A legnehezebb szemek legmesszebb hullnak le, míg a legkönnyebb tisztatlanságok már a forgó tányér közelében esnek a földre. Ilyenformán mintegy kör képződik a forgó tányér



77. ábra. A Kayser-féle kombinált gabonatisztító-gép.



78. ábra. A Kayser-féle kombinált gabonatisztító-gép. Hosszmetesz.

tekbe rakatni, mert nagy keresztben esetleg összefülled. Ha biztos száraz idő ígérkezik, így keresztben kint maradhat a mezőn egy hétig is s csak ha jól kiszáradt, lehet kazalba rakni, mert kazalban az árpa könnyen melegszik, a szem visszalágyulva vörös hegyet kap s megdohosodik. A mennyiben pedig az idő bizonytalan s a teljes kiszáradást a keresztben bevárni nem lehet, inkább legyen csak egy napig keresztben s hordassék egyenesen a gépre elcséplés végett. A szalma ha talán megfülled is, az még elhasználható, de a szem a magtárba biztosítva van, hol vékony kerítés, gondos és folytonos lapátolás és szellőztetés mellett egyenletes színű egészséges sörárpa nyerhető.

Nem kevésbé fontos mivelet a sörárpa előállításánál a lelkiismeretes és többszöri rostálás, osztályozás, mely utóbbi művelet, a suly szerint osztályozó szelelővel sikeresen végrehajtható. Az osztályozásnál a fősvénység mindig a veszteséggel jár, mert már amint eddig láttuk, a sörgyáros nem annyira a szint, mint inkább a sulyt fizeti s ezért iparkodni

*) A 2-3 napig renden való fekvés legritkább esetben használható. Rov. árcs. c. c.

leginkább, mily szüksége van a gazdának éppen ezen gépekre, melyek nélkül sem vetőmagot, sem eladásra szánt terményt előkészíteni nem tud. De tény az is, hogy a gabonatisztítás munkája némely esetekben oly nehézségekkel van egybekötve, hogy azt egyféle tisztítógéppel jól elvégezni lehetetlen s többféle gép alkalmazása válik szükségessé. Legegyszerűbb példa erre a jó vetőmag kiválasztása, melyhez elsősorban szelelő-rosta szükséges s az itt nyert legtisztább gabona még a trieuron is áteresztendő, hogy teljesen tiszta, egyöntetű vetőmag legyen nyerhető. Bármily jó legyen is e két gép szerkesztve s bármily jól legyenek is azok munkára beállítva, azért az általuk elért eredmény mégsem mindenkor kielégítő. Még pontos és jó trieurózás után is lehet az u. n. első osztályu, tehát legtisztább s legnagyobb magvak közt apróbb, vagy törött magot találni. Vagy ha itt nincs, úgy van a harmadik osztályban sok első osztályu mag. Szóval a szétválasztás nem tökéletes, sem a magvak sulya szerint, sem azok nagysága és alakja szerint. S mivel éppen a magvak sulya az, ami azok jóságának tanujele, a suly szerint való szétválasztás elve nevezhető a legmegbízhatóbb szétválasztásnak. De az csak

körül, melynek kerületén a legnehezebb magvak helyezkednek el.

Ez oly pontosan s megbízhatóan működik, hogy a szétválasztás egész pontosan végezhető vele suly szerint. De nagy helyre van szükség s mint már előbb is említve lett, a gyommagvakat nem választja ki teljesen.

A nagyság szerint való szétválasztást a rosták szítái végzik, de nem megbízható eredménnyel. Hisz az u. n. vak szemek, vagy az üszögös buzaszemek külsőleg alig különböznek nagyságra nézve az ép, egészséges szemektől, úgy hogy igen gyakran, különösen nem helyes szitabeállítás vagy gyenge széláram mellett az ép magvakkal együtt kerülnek ki a rostából.

Az alak szerint való szétválasztás pedig, mint már előbb is említve lett, egyedül szintén nem elegendő a teljes és tiszta szétválasztásra.

Ilyenformán tehát legtöbb esetben két különbözően működő gépre van szükség, hogy a szétválasztás némileg tökéletes legyen.

A szétválasztás előbb leírt három módját, t. i. a nagyság, suly és alak szerinti szétválasztást egy gépre összpontosította Kayser Herrmann lipese-plagwitzi gépgyáros, ki a

gabonacentrifugot ellátta trieurrel s rostával s így gépével egyidejűleg mindhárom szétválasztást végzi.

Mellékelt 77. és 78. sz. ábrák mutatják e gépet nézetben és hosszszelvényben. Munkaelve a következő: A tisztítandó gabonát a gép A garatjába öntik (lásd hosszszelvény) melynek fenekén vályuszerű mélyedés fut végig. A gabona toloajtóval zárható nyíláson át e vályuba kerül, honnan azt a B szórósíga a C rostára juttatja. E C rosta alá az E szelelőből jut légáram, mely a gabonából a port, töreket s polyvárszereket a D rosta felfelé hajló s nyílásokkal nem bíró toldalékán végigfújva a gépből kiviszi. A D rosta nyílásai oly nagyok, hogy azon a legnagyobb gabonaszemek is áthullhatnak, de az ennél nagyobb tisztatlanságok, kavics, borsó stb. rajta maradnak s lejutnak az F rekeszbe, mely lekaszthatóan van a gép keretére erősítve. A D rosta a B csiga minden fordulatonál a csiga tengelyén lévő bütyök vagy nyulvány segítségével 6 milliméter magasra felemeltetik s hirtelen leesik, ráütve a gummiból készült ütőkőre vánkossra. Ezáltal a rosta rázómozgásba jő s így a rostálási művelet erősebbé válik. A gabona átesve a D rosta nyílásán, lejut a rosta alatt elhelyezett G trieurbe, mely a tört szemeket, gyommagvakat stb. kiválasztja, melyek a trieur meglehetősen meredek vályuján át leperegnek a H rekeszbe, mely szintén lekaszthatóan van a gép keretére szerelve. Hogy a vályuról kiválasztott tisztatlanságok még biztosabban leperegjenek, egy kis kalapács ráüt minden trieur fordulatonál egyszer a vályura szerelt gummiból készült ütőkőre s így megrázódva a vályu, róla az anyag lecsúszik.

A trieurön átment gabona a J csövön át lefolyik a gép alsó részét képező K centrifug dobba. Annak fenekén lévő nyílásain a forgó dobból a gabona a központtól futó erő következtében kitödul a dob körülvevő L köpeny falához s azon ugyancsak a centrifugális erő következtében mindig feljebb száll, mint az a vázlaton látható.

Az L köpenyt, mely együtt forog a K dobbal s ugyanoly csonka kupalaku, mint amaz, egymás mellé fektetett sodronypálcák alkotják, melyeknek alsó végét a K dob fenekéhez csavarral leszorított fenékgűrű szorítja hozzá s felső végük a köpeny tetején körülfutó s megfelelő hornyokkal ellátott peremkarikába van beakasztva. E felerősítési módon kívül a pálcák hosszúságuk közepén ki vannak görbitve a köpeny középtájon körül fogó vezető gűrűhöz, mint az a hosszszelvényi ábra mellett balról vázoltva van. E centrifug végezi a végső osztályozást, a magvak suly és nagyság szerint való együttes elválasztását.

A L köpeny pálcái ugyanis, melyek 2-5 milliméter vastagok, úgy állnak egymás mellett, hogy alul csak 1-8 milliméter a köz. közepén már 2-6 milliméter s fent 3-4 milliméter. A felső peremgűrű és a közepén lévő vezetőgűrű képezik a válaszfalat a különböző, ez esetben három osztály között. Amint ugyanis a gabona a K dobból kijutott, a centrifugális erő következtében felfelé száll az L köpeny pálcái mentén, de nem tömegesen, hanem csak egymás után, mert a K köpeny aljából kinyúló szegletvaskarika nem eresztí az egész gabonamennyiséget egyszerre fel, mint az a rajzon is látható. A gabona felfelé haladtában hozzányomatik a köpeny pálcáihoz s mihelyt oly magasságra ér, hol már kibújhat a pálcák között, a forgó erő következtében kinyomatik s lehull egy rekeszbe, melyből kivetető csöveken át lejut a gép alá. A köpeny alsó felén hullnak ki a kisebb szemek az M rekeszbe, a felső felén a nagyobbak az N rekeszbe s végre a legnagyobb s legsúlyosabb szemek a köpeny peremén tülemelkedve az O rekeszbe hullnak. Hogy pedig a szemek ne ékelődhesenek, esetleg a pálcák közé, két kis gummival bevont s rugóval leszorított gördülő karika

nyomja forgás közben befelé a pálcákat, miáltal a közéjük szorult szemek kiszabadulhatnak.

Az egész centrifug vastag bádognyomnyel van körülveve, melyen egy helyen toloajtó van vágva s azon át hozzáférhető a centrifug függélyes tengelyének csapágya olajozás céljából.

Ennyiből áll e kombinált tisztító-gép szerkezete, melynek ha munkaelvét nézzük, azt találjuk, hogy tényleg ily módon a kiválasztás egyszeri munkával mindenestre nagy pontossággal végezhető.

A teljes szerkezet egy hajtótengelyről jön mozgásba, olyformán, hogy a forgatás tengely lánczereke hajtja a szóró csiga tengelyét, melyről nagyobb szijkerékkel a szelelő lapátok tengelye hajtatik, másik oldaláról pedig a trieur. A centrifugdobot a tengelyén lévő végtelen csavarral ugyancsak a forgatás tengelyen lévő csavarkerék hajtja. Az áttétel úgy van megválasztva, hogy míg a forgatás tengely egyszer fordul, addig a centrifug dob 8, a szóró-csiga 219, a szelelő 1774 és a trieur 018 fordulatot tesz. A hajtótengely normális fordulatszáma percenként 50 lévén, a centrifug-dob tehát percenként 400 fordulatot tesz, ami elegendő centrifugális erőt ad a gabonaszemek suly s nagyság szerinti kiválasztásához. A gép ára két szítával és két trieurrel 360 márká.

E géppel a szász gépkísérleti állomás múlt évben Strecker tanár vezetése alatt kísérleteket végzett, melyek szerint munka bírása búzánál 489, rozsnál 550, árpanál 444 és zabnál 444 hektoliter volt óránként.

A gép rendkívül pontos működéséről tanuskodik azon eredmény, hogy megtrieurözött árpát beleöntve 10 kgr.-ból a gép 0760 kgr. elsőosztályu, 5700 kgr. másodosztályu, 1010 kgr. harmadosztályu és 320 gramm tört magot választott ki.

Strecker tanár terjedelmes és részletes jelentésében nagy diésréttel emlékezik meg e gépről, azt mondván róla, hogy abszolút biztonsággal választja szét a gabonát a hozzá nem tartozó anyagoktól. E célból 15 kgr. árpa közé 125 szem borsót kevert, majd 10 kgr. buza közé 10 szemet s a munka végzetével úgy az első, mint a másik esetben pontosan külön lett választva a borsószem.

Az ottani kísérletek alapján tehát e gép tényleg bevált s vele legelső minőségű vetőmagot tudtak minden esetben nyerni. Ily gépre nálunk is nagy szükség lenne, mert a jelenlegi gabonatisztító és osztályozó gépekkel csak többszöri átmunkálással sikerül egyöntetű jó vetőmag kiválasztás. Mindenesetre kívánatos lenne kísérleteket tenni a géppel, megtudandó, mennyire válna az be nálunk.

ifj. Sporzon Pál.

Egy új „Adriance“ fűkaszalógép bemutatása.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, mely már évek óta foglalkozik a jó hírnévnek örvendő „Adriance“ arató- és fűkaszalógépek elárulásával, e hó 19-én Brüll Mór ur kéri bérigazdagságán egy teljesen rekonstruált szerkezetű Adriance-féle fűkaszalógépet mutatott be munkaközben.

A bemutatott új fűkaszalógép — Adriance Buckeye No. 8. — mely f. hó elején a reinnachi (Svájcz Argan canton) nagyobb szabású fűkaszalógépversenyen is és az első díjjal lett kitüntetve, 46" széles vágásu, tehát szélesebb, mint a többi Adriance fűkaszalógép s különös előnye, hogy a vonórud 2 elmésen alkalmazott rugókészülékkel van ellátva, melyek egyike a metszőkészülék emeltyűjével, másika pedig magával a metszőkészülékkel áll összeköttetésben s vonóerő hatását egyengeti.

Ha tehát a gép kaszálja valamely akadályba ütközik, ezen utóbbi rugókészülék megszűnik

működni s a vonórud közvetlen lép funkcióba, illetve a gép megáll a nélkül, hogy az ütközés benne kárt tehetne.

A géppel elsősorban is igen sűrű és magas, kissé megdőlt zabos bükköny kaszálattott lejtős kötött talaju 2 középerős lóval. A munka minden fennakadás nélkül legtökéletesebben ment végbe.

Ezután luczerna-kaszálásra került a sor, mely szintén kifogástalanul sikerült.

Végül a vizenyős réti fű kaszálása — dacára annak, hogy a gép kerekei mélyen be-süppedtek a talajba — szintén a legjobb eredménnyel volt bemutatható.

A jelenvolt érdeklődők, többek közt báró Prónay Gábor, Zaleski Jenő, Segesváry Jenő, Lipcsey Sándor, Zemling, Kossuth, Saáry, Haader, Weiner stb. kivétel nélkül teljes elismerésüknek adtak kifejezést a bemutatott új fűkaszalógép kitünő munkaképessége és czélszerű szerkezete felett s különös feltűnést keltett a csekély vonóerő-igénylet, valamint a gépnek minden körülmények között szép és egyenletes vágása, a tiszta rendek s könnyű kezelhetősége.

Kosárbetét cséplőgépek számára.

A „Köztelek“ f. évi június hó 15 én megjelent 48-ik számában ifj. Sporzon Pál ur „Kosárbetét cséplőgépek számára“ cz. közleményében azon aggályának ad kifejezést, hogy vajjon ezen, általam feltalált kosárbetét szárazgabona cséplésnél nem fogja-e a szemet törni, esetleg zuzni?

Miután erre vonatkozólag oly számosan kerestek fel érdekeltek és érdeklődők, hogy jelen elfoglaltságom mellett teljesen képtelen vagyok a hozzám érkezett tudakozódásokra minden egyesnek külön-külön levelet írni és a fent jelzett czikkben felemlített aggályokat eloszlatni; azért a t. szerkesztőség engedelmével megnyugtató válaszomat ezen lap rovataiban hozom nyilvánosságra.

Ifj. Sporzon Pál ur azon megjegyzésében, hogy t. i. nem törí-e s nem sértí-e meg a szemet a kosárbetét? ráam hivatkozik, mint feltalálóra, ki ez ügyben felvilágosítást és megnyugtatót nyújthat. Ezt a felvilágosítást saját érdekeimben is sietek megadni.

Az általam feltalált dobkosárbetétnél teljesen ki van zárva azon eshetőség, hogy a száraz szalmásgabona cséplésénél a szemet törné vagy csak sértené is. Mert a betéten végighúzódo rovásosok sinek, éppen olyan bordázottak, mint a dob léczek. Legömbölyített fogakkal vannak ellátva, hol a dob s szalmás gabonát berántja a betét felületére s az a fogak közé vágódva a kalász és szalma okvetetlen kidörzsölletik. Ott a kalász megszorul, mindig más irányban rángattatván a dob által, míg a szem, sehol meg nem szorulhat.

Még akkor sem, ha a kosárbetétemet egészen a dob felületéhez veszzük is. Mert a szem, a mag, a fogak közé csuszamlik és onnan a betéten látható lyukakon keresztül a rostára esik anélkül, hogy legkisebb sérülést is szenvedhetne.

A gabona zuzódása csakis az eredeti kosaraknál — vagyis az eddig használatban levőknél — fordulhat elő és pedig leginkább akkor, ha vonult, nedves vagy pláne herével vagy luczernával termelt gabonát csépltetünk.

Ilyenkor ugyanis a kosarat közvetlen a dob felületéhez kellett venni, hogy a szemet kidörzsölje, mikor a kosárban lévő sima széles sinek és a dob között megszorult a szalma és szem, melynek ott azután okvetlen törni, zuzódni kellett.

Ily eseten pedig a gépnek igen nagy erőt kellett kifejteni, hogy csak némi tekintetben is dolgozni képes legyen.

Eltekintve a szijjak lehullásának gyakori kellemetlenségétől, de legrosszabb esetben a gép belső szerkezete is a tolulás miatt kárt vagy esetleg törést is szenvedett.

Már most tekintettel arra, hogy minden gazda arra törekszik, hogy termése minél előbb zsákba és a magtárba kerüljön, mily hátrányt okoz annak egy napi késedelme is.

Az általam szerkesztett és szabadalmazott kosárbetét használható bármely szalmás gabonanemhez — akár száraz, akár nedves vagy áztatott is legyen az — egész bátran és nyugodtan, mert még akkor sem zuzza a szemet, ha esetleg a dob surolná is a kosárbetétet.

Az általam szakértő tanúk előtt eszközölt különféle próbáknál teljesen bevált és a kísérlet számításomon felül jól sikerült.

Egyébként nyugodtan alávetem tanulmányomat a bíráltnak, mert meg vagyok róla győződve, hogy az jó és teljesen sikerült.*)

Erős hitem és meggyőződéseim tehát, hogy fáradságom siker koronázza.

Bajzáth Ignác.
urad. gépész.

A gyapjувámról.

A gyapjút megszoktuk oly árunak tekinteni, melynek nemzetközi forgalmát semmi tekintetben nem szabad megszorítani, hogy az ipar olcsó nyersanyagban valahogy hiányt ne szenvedjen. A juhtenyésztésre s a vele kapcsolatos érdekekre jóformán ügyet sem vetettek, vagy csak a tizenharmadik órában jajdulnak fel, mint Podbielsky német államtitkár, hogy bizony nagy hiba volt, hogy annak idején, mikor még a németországi juhtenyésztést megmenthették volna az elzülléstől, elmulasztották a nemzeti termelést védvámokkal támogatni.

A természetes, valamint a már fésült gyapju ezidőszerint vámentes: Angolországban, Belgiumban, Dániában, Görögországban Németalföldön, az Osztrák-Magyar monarchiában, Romániában, Svéd- és Norvégországban és Victoria ausztráliai gyarmatban.

Hogy az oly országok, melyeknek úgy gyapjutermelesük, mint textiliparuk teljesen alárendelt jelentőségűek, vagy melyek ezen ipart a belföldi termékkel ellátni éppen nem képesek, a gyapjувám kérdése iránt közönyösek, az még érthető, de már alig igazolható, ha csak a Manchesteriskola álláspontjára nem helyezkedünk, hogy mint nálunk, úgy a nyersáru, valamint a félterméke semmi szabályozás alá nem vonatott. Utóbbi tekintetben — jölehet itt is csak a belföldi iparra tekintettel — a nyersgyapju behozatala mellett némely államok szükségesnek tartották a fésült és festett gyapjút, valamint a kártkócot megvédeni. Ezek Franciaország, Olaszország, Németország és Brit-India.

A francia 1892-ik évi vámtarifa szerint a fésült és simított gyapju festetlenül s a tömegben festett nyers gyapju és kártkóc 100 kgmja az általános vámtarifa szerint 32.5, a kedvezményes szerint 25 frankot, fizet a festett fésült vagy simított gyapjura nézve, a vámtétel 35, illetve 27.5 frank.

Olaszország az ő 1888-ki vámtarifájában a festett és gyaratolt gyapjút, valamint a festetlen mügyapjút 10 lirával vámolja meg, a festetlen fésült gyapjút 15, a gyaratolt és festett, valamint a festett mügyapjút 20, végül a festett fésült gyapjút 25 lirával, miből látnivaló, hogy a mügyapju veszélyes volta az olaszok figyelmét nem kerülte el úgy, mint nálunk és Németországban, mely csak a fésült gyapjút vámolja meg 100 kgját 2 márkával.

Brit-Indiában a fésült gyapju értékének 5%-át fizeti vámképpen. Különösen érdekes Kanada idevonatkozó intézkedései, melyek a vámhivatalnoktól oly képességeket követelnek, miket nálunk lehetetlennek tartanak. Oly gyapjak, melyektől nem féltik a belföldi juhtenyésztést u. i. vámentesek, de

*) Ha a mag törése dolgában kifejtett aggályaim alaptalanok, csak köszönettel vehetem tudomásul fenti helyreigazító sorokat. *Rovatvezető.*

mindazon gyapjak, melyek a kanadaiakkal versenyezhetnének, mint p. a Leicester, Lincolnshire, Cotswold, Southdown s hasonló fénygyapjuk 100 kgr.-kint 15.88 aranyforint beviteli vámot fizetnek.

Ugy a természetes, valamint a fésült gyapjura és gyapjuhulladékokra már is 10 nagyobb állam vetett ki vámot, amelynek tételeit a jobb összehasonlítás kedvéért német márkákban fejezzük ki az alábbi kimutatásban,

	nyers gyapju vámjá pro q. márka	fésült
É.-A. Egyes.-Államok	37—100	183—276
Oroszország	40—60	89—119
Brazília	20—61	71—10
Spanyolország	14—36	65—81
Törökország	6.65	15—18
Portugália	1.35—36	13.50—54
China	3.70	3.70
Svájcz	0.24	0.49
Argentína	25%	25%
Japán	5%	5%

Elsősorban ismerkedjünk meg az 1897. évi július 24-iki Dingley-tarifával, mely ránk nézve sok tanulságot rejt magában; nevezetesen arra a kifogásra is megfelel, hogy vámtéchnikai nehézségek kizárják annak lehetőségét: a gyapjút minőségileg osztályozva megvámolni.

A Dingley-tarifa magánál a természetes gyapjunál is már három osztályt állít fel, az I. osztályba sorozza a Merino és merinószerű gyapjakat, a Down és hasonló gyapjút, ideértve a Bagdad-gyapjút is; továbbá a kínai bárány gyapjút, a Castle Branca, drinápoli bőrgyapjút és oly minőségeket, a melyek eddig közönségesen Buenos-Ayres, Új-Seeland, Ausztrália a Jöreménység foka, Oroszország, Egyiptom, Marokko és Nagy-Britanniából hoztattak be az Egyesült-Államokba. Ezen minőségek vámtétele 11 cents angol fontonkint.

A II. osztályt az angol vérű juhok, u. m. Leicester, Cotswold, Lincolnshire, Downfésűs gyapju és hosszú kanadai gyapju alkotják, ugyszintén idetartoznak a teve, kecske, alpada szőrök s melyek pro font 12 em. vámot fizetnek. Az III. osztályba két alosztályozással sorolvák az orosz Donskvi, a dél-amerikai Cordova, Valparaiso és Smirnagyapju, mely után pro a. font 3 cents fizetendő, ha értéke fontonkint 12 cents vagy kevesebb.

b) ha ezen értéket meghaladja, akkor pro a. font fizet 7 centst.

A gyapjurongyok, mungo és nyiredék vámjá 10 cents, kártkóc, fonal- és czérnahulladékok, valamint másnemű részben vagy egészben gyapjuból álló hulladékok vámtétele 200 cents, de különösen sújtja a Dingley-tarifa a shoddyt, a fésült gyapju hulladékeit, szövőfátyol s hasonló hulladékokat, melyek 25, illetve 30 cents vám alá esnek, mivel természetesen egyenesen kitiltják. Azon, hogy a vámkócot nem hagyja cserben a tudományok, mi különben néha ott is bekövetkezik, hol az kizártnak tartják, a fővámhivataloknál mintagyűjteményeket helyeztek el az összes gyapjuminőségek közül, melyeket a kincstár titkárja időnkint megújíthat vagy szükség szerint kiegészíthet.

Dr. Rodiczky Jenő.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

282. sz. kérdés. Kérek szives választ arra a kérdésre, mennyi gubacs lehet egy kat. hold tölgyerdőn, mennyit ér egy kat. hold gubacs?

Kötelek. *Sch. V.*

283. sz. kérdés. Helyes alap-e egy iparal össze nem kötött gazdálkodásnál a napszámot, mint alapot venni s ezen összeghez,

mint összes kezelést 600 — illetve az előző év eredménye után több vagy kevesebb — %-ot adni, hogy az egyes termények előállítási költségét vagyis jövedelmezőségét megtudhassuk?

Martinez.

B. R.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

A torontálmegeyi emlékirat. 999
A gyapjувámról. *Dr. Rodiczky Jenő.* 1005

Tárca.

A nemzetközi czukorkonferencia után. 1000

Növénytermelés.

Sörárpa kiállítás. *M. F.* 1002

Gazdasági gépészet.

Egy újabb gabonatisztító-gép. *ifj. Sporzon Pál.* 1003

Egy új „Adriance” fűkaszalógép bemutatása. 1004

Kosárbetét eséplőgépek számára. *Bajzáth Ignác.* 1004

Levélszekrény. 1005

Vegyesek. 1006

Kereskedelem, tőzsde. 1007

Budapesti gabonátözsde. — Szeszület. — A központi vásárcsarnok árnyegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiszkek árairól. — Allatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár. — 1008

Németországi tanulmányut. *Rubinek*

Gyula és Szilassy Zoltán OMGE. titkárok e hó 4-én érkeztek vissza a német gazdasági egyletnek Drezdában rendezett évi gazdasági kiállításáról, mely alkalommal egyuttal a hallei szövetségi gabonarakárt is megtekintették.

Nemes példaadás. Hirlapok értesülése

szerint József főherczeg két torontálmegeyi község lakóinak 9000 hold földet úgy adott bérbe, hogy az 25 év mulva a bérlők tulajdonává lesz. Nem lep meg bennünket, hogy népszerű kir. herczegünk nevéhez újabb bizonyítéka fűződött annak, hogy a magyar földmivelő nép sorsát csakugyan szíven hordja, ma azonban kellő értesülés híján, nem vagyunk még abban a helyzetben, hogy ezt a tényt a maga egész jelentőségében méltányolhatnánk. Ezt tehát legközelebbre tartjuk fenn. Hirt vettünk egy másik szép tettről is, mely méltó arra, hogy példaként állíttassék elő. Ugyanis *Edelsheim Gyulay* Lipót báró, aradmegeyi nagybirtokos, azzal a czélzattal, hogy a kisgazdák jó földbérlethez jussanak és hogy esetleg másodkézből ne béreljenek drága áron birtokot, két aradmegeyi kirtokát apróbérletekre parcelláztatja. Ezek a szápáryileti és az ujanáti birtokok. A telepes község helyzetén sokat javít ez az elhatározás. A gróf egy nagybérlőtől előnyös ajánlatot kapott, de az ujanáti parasztgazdák akiknek szőlői és vetései tönkrementek, deputációval arra kérték a gróft, hogy szintén parcellázza birtokát. A gróf megbízásából Dittfurth Nándor báró jószággazdát és Lukácsy Lajos uradalmi ügyész a napokban tíz-husz holdas birtokokra osztották fel a nagybirtokot, amelyvel most hetven-nyolczvan parasztsalád jut kedvezőbb helyzetbe. Ez bizonynyal olyan tett, amely ör. magát dicseri legjobban. Benne van bizonyos jelentékeny haszonról való lemondás s ami ezt értékessé teszi: ez a lemondás annak a néposztálynak javára szolgál, melynek segítségére a legnagyobb szüksége van s mely ezt a segítséget a legnagyobb közhaszonra értékese. Itt kezdődik az igazi nemzeti egység, ez a gazdasági érdekek egybeolvadása, mikor a főur a nép előtt, mint az ő érdekeinek hagyományos letéteményese jelenik meg, benne nem csupán a termelés elősegítésére szolgáló munkaerőt látja, hanem jó, rossz sorsának osztályosát, míg a kisember benne természetes védőjét találja fel s ez a tudat közöttük szilárd érdekközösséget létesít. Mintha a régi partriarkalizmusnak egy kedves vonását látnánk felelevenedni, amelyet már-már kitörültek az idők a modern társadalom arczu-

latjáról. És mintha ez az egyéni nemes érület előre bevilágítaná a jövő földbirtok politikájának irányát, mely óriási területeknek egyetlen nagy egzisztencia fészkevé való koncentráció helyett abban keresi feladatát, hogy a kis egzisztenciáknak biztosítson tűzhelyet, mert ezeknek a tűzhelyeknek a békéje s megvédése legfőbb biztosítéka egyúttal a társadalom nyugalmának is, konzerválása az emberanyag őseréjének, a nemzetgazdaság s az állam érdekeinek szempontjából. Nagybirtokosaink az *Edelsheim-Gyulay* gróf nyomán haladva, egy esapással gátat vethetnének a szocializmus forrása elé és sikeresen megoldanák a telepítési politika gordiusi esomóját is.

Bodroközi gazdaszövetség. Jelentős mozgalomról veszünk hírt Zemplén vármegyéből, mely a bodroközi szocialis bajok szanálása érdekében indult meg s melynek egyik kiindulás pontját e hó 2-án a gróf *Mailáth* József perbenyiki kastélyában tartott értekezlet képezte. Megjelent a háziuron kívül báró *Sennyei* István, Miklós és Béla, gróf *Szirmay* György, *Szerecsányi* János, *Szerviczky* Ödön, *Szerdahelyi* Vincze, báró *Vécsey* Sándor, *Kossuth* Lajos, *Miklós* Béla, *Farkas* Róbert, *Benecik* István, *Révy* Géza, *Ólvey* János református lelkész, *Lahowinski* Adolf plébános, a Magyar Gazdaszövetség részéről *Bernát* István. Tárgyalás alá került a társadalmi és agrárbaajok oroslása végett alakítandó gazdaszövetség szabályainak kidolgozására kiküldött bizottság jelentése, melyet báró *Sennyei* Miklós adott elő. Az iránt nem volt nézeteltérés, hogy a gazdáknak ugy saját érdekeik megóvása, valamint a fölmerült ellentétek kiegyenlítése ezéjából szervezkedni és tömörülni szükséges, arra nézve azonban, vajjon ez egymáshoz kapcsolandó csoportok, vagy falusi szövetségek útján történjék-e, élénk eszmecsere indult meg. A szervezet végleges megszövegezését gróf *Mailáth* József vállalta magára, kinek a szocialis téren kifejtett működése már legfelsőbb helyen is érdeklődést keltett és elismerést vivott ki. A Bodroközi Gazdaszövetség, mely a maga nemében a legelső ilyen vidéki alakulás lesz, csatlakozni fog az országos Gazdaszövetséghez.

Az aratás. A június végei jégviharok után természetesen érdeklődéssel várta az egész ország a földmivelsügyi miniszter hivatalos jelentését a vetések állásáról, mert eddig csak szórványos tudósításokból alkothattunk képet az ország szerte szenvedett veszteségekről. A június 30-iki állapotokról szóló jelentés e hó 4-én jelent meg és meglepett bennünket. Olyan nagy károsodásokat jelentettek az ország minden vidékéről, hogy a legrosszabbra is elvöltünk készülv. Ezzel szemben a miniszteri jelentés meglehetősen kedvező állapotokról számol be, amennyiben e szerint az összes gabona-termésnek csak mintegy 5%-a esett volna áldozatul, ami számokban kifejezve annyit jelent, hogy az összes gabonanemekben szenvedett veszteség nem több 3-5 millió méter-mázsánál. Kivánjuk, hogy ez a becslés ne bizonyuljon optimisztikusnak. Legtöbbet szenvedett az árpa (veszteség 7-8%) azután a buza (5%), a rozs (4%) s a zab (2-3%). Legnagyobb a veszteség gabonanemükben és gyümölcsösökben Fejér, Komárom, Sopron, Vas, Veszprém, Bars, Heves, Pest, Arad, Csanád, Háromszék, Hunyad, Esztergom, Zemplén, Borsod — továbbá Nógrád, Abauj-Torna, Bereg, Kolozs, Zólyom vármegyék több járásában, illetve községeiben és jóval kisebb már a kár Hont, Liptó, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Baranya, Moson, Somogy, Tolna, Csongrád, Bács-Bodrogh, Sáros, Szepes, Ung, Bihar, Szatmár, Szabolcs, Beszterce-Naszód és Aranyos-Torda vármegyék egyes járásában, illetve községeiben. Általában tehát a kedvezőtlen időjárás sok kárt okozott és ha ezen körülmények dacára a termés-kilátások nagyobb mérvben nem esökkentek, azt leginkább a termények korai fejlettségének lehet köszönni. A gabonanemüket ugyanis a tropikus hőség a leg-

több helyen olyan időszakban érte már, amikor a buza és rozs félig, sőt néhol egészen is érett volt. Az árpa szeme is csak szórványosan szorult meg. Minőségileg ugy a buza, mint a rozs országos átlagban közép és jóközép termést ígér, legjobbak a termés-kilátások az Alföldön s leggyengébbek az erdélyi vármegyékben, továbbá a jégvert községek területein: a Duna jobb és balpartján s végül a Tisza jobbpartján. A tavaszi kalászosokban, továbbá az összes tavaszi veteményekben szintén visszaesés mutatkozik természetesen azokon a vidékeken, ahol a jégeső, vihar és nagy záporosó pusztított. Az árpa és itt-ott a zab erősen meg-sínylették a jégesőt, de szenvedtek a kukoricza, répa, burgonya, különösen pedig a dohány, kender, len, kertiek, szőlők és gyümölcsfák és részben a zöldségtermények vetett esalamádé, muhar, zabosbüköny, lóhere és luczerna. Ahol az időjárás kedvezőbb volt s különösen jó kiadó esőzés váltotta fel a szárazságot, ott a növényzet általában a leg-szebben gyarapodik s kedvező termésre nyújt kilátást. A jelentés statisztikai adatai a következők:

		m é t e r m á z s á k b a n			
		Bevett terület, hold	Átlagos termés	Összes termés	Tavalyi termés
Buza	jun. 30.	4.798,355	6.62	31.797,618	24.673,241
	20.	4.963,846	6.74	33.471,189	—
Rosz	jun. 30.	1.564,820	6.02	9.433,692	8.928,643
	20.	1.600,000	6.14	9.831,573	—
Árpa	jun. 30.	1.930,567	6.75	12.927,148	9.030,051
	20.	2.000,000	6.99	13.988,113	—
Zab	jun. 30.	1.836,981	6.48	11.918,624	8.546,540
	20.	1.853,839	6.59	12.233,323	—

Szegély a gazdáknak. Az ország nagy részében előfordult jégverések által okozott kár lehető enyhítésére és hogy azokon a helyeken, ahol a vetések teljesen elpusztultak, ezek alkalmas veteményekkel pótolhassanak, a földmivelsügyi miniszter intézkedett az iránt, hogy a jég által ilyen mértékben sújtott kisgazdák, akik alkalmas vetőmaggal nem rendelkeznek, köles-, muhar- és tarlórépamaggal ugyanazon módzatok mellett láttassanak el, mint a mult évi rossz termés következtében vetőmagban hiányt szenvedett kisgazdák. A jég által leginkább károsított vidékekre ily állami támogatásra rendelt köles- és muharmagszállományokat már utnak is indították.

Pályázat a budapesti kertészeti tanintézet kertészkepző tanfolyamára. A budapesti m. kir. kertészeti tanintézet három éves kertészkepző tanfolyamon 10 rendes tanuló felvételére az igazgatóság pályázatot hirdet. Felvételi kellekek: a) Legalább 16 éves, legfeljebb 20 éves életkor, mely születési bizonyítvánnyal igazolandó; b) orvosi bizonyítvány arról, hogy pályázónak ép, erős testalkata van; teljesen egészséges; védhimlővel újra be van oltva; undorító vagy fertőző betegségben nem szenved; látóképessége mindkét szemén külön-külön és együttvéve kifogástalan; nem tulságosan közel, vagy távollátó s ezenkívül hallószerve is ép. c) Iskolai bizonyítvány négy közép, vagy polgári iskolai osztály sikeres elvégzéséről. d) Hiteles bizonyítvány arról, hogy folyamodó valamely kertészetben egyfolytában két évet, mint kertésztanuló töltött és a kertészeti foglalkozáshoz szükséges képességet tanúsított. e) Illetőségi bizonyítvány arról, hogy a pályázó büntetlen multu és kifogástalan magaviseletű. f) A szülő vagy gyám hiteles nyilatkozata arról, hogy a felvett tanulót a szükséges ruházattal és taneszközökkel a tanfolyam egész tartamára ellátja a saját költségén s az évi 200 forintnyi tartásdíjat a szabályszerű időben és részletekben megfizeti. Pályázók kötelesek a földmivelsügyi m. k. miniszterhez címzett s kellően felszerelt és bélyegezett kérvényeiket f. évi augusztus hó 1-ig az intézet igazgatóságához beküldeni. A földmi-

velésügyi m. kir. miniszter minden egyes évfolyamra 4, összesen 12 ingyenes helyet alapít, melyre szegénysorsu, vagy árva, de jó magaviseletű tanulók pályázhatnak. Kik ilyen ingyenes helyre pályáznak, kérvényük mellé még hiteles szegénységi bizonyítványt is tartoznak mellékelni. A pályázat eredményéről annak idején a m. kir. kertészeti tanintézet igazgatósága útján (f. Gellérthegy, Ménesi-ut 45.) értesülnek a folyamodók.

Tenyészszarvasmarha kiállítás Kis-Ujszálláson. A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei gazdasági egyesület által a földmivelsügyi miniszter támogatásával rendezett idei első tenyészszarvasmarha-díjazás m. hó 25-én Kis-Ujszálláson tartott meg s fénys eredményekkel végződött. A kiállításra csupán hazai szarvasmarhak vezettek elő s képviselve voltak a vármegye több nevezetesebb törzsgulyáin kívül a vidéki gazdák tenyészállatai és egyes kiváló csoportokban a környék köztenyészetei, még pedig a tenyésztés minden korjáraiban. Kiállított tenyész- és növénydekbika; borjas tehén és üsző, összesen 388 drb. Díjakul kiosztott 700 arany korona és 16 drb különböző osztályú díszoklevél. A kiállítás megtekintésére a vármegyéből több ezerre menő gazdaközönség gyűlt össze, akik nevében az elnök Darányi minisztert táviratilag üdvözölte. A jelenvolt miniszteri kiküldött legnagyobb megaláddéssel nyilatkozott a nagyarányú kiállításról, valamint az elővezetett anyag kiváló minőségéről.

Adomány a Festetits szoboralap javára. A magyar övéri gazdasági akadémiát 1888-ban végzett „Szérlőzsa” családtagjai, fogadalmukhoz képest 10 év multán pünkösdi napján Budapesten összejövén, a Festetits-szobor avára 6 frtot adtak, melyhez Nagy Gyula, Hoffmann Miksa és Stankovics János 2-2 frttal járaltak.

Uj magyar találmány. „Siculia részvénytársaság” ezimen új vállalat van alakulóban Kolozsvárt, mely egy magyar találmány realizálását tüzte ki feladatául. Deák Gyula f.-boldogasszonyfalvi mérnök ugyanis egy olyan gyümölcsfeldolgozó gépet konstruált, melylyel, mint a „G. T.” írja, egy ember erejével, naponta 15 métermáza bármily fajta gyümölcs dolgozható fel, gyümölcsizzé és borrá. A gép rendkívül egyszerű és a gyümölcs héját, szarát, magját, szóval: szilárd részeit idekélletesen szétválasztja annak husától és a húst a létől. E gép a gyümölcsértékesítés, feldolgozás és népiételmezés terén jelentős és jótékony változásokat fog előidézni. A társulat 500 drb 50 frt névértékű részvényt fog megindulni a jövő hóban. A találmány minden európai államban szabadalmazva van. Részvények július 15-ig jegyezhetők.

Mezőhegyesi tájfajta fiók-méntelep Béga-Szent-Györgyön. A Torontálmegyei Gazdasági Egyesület Béga-Szent-Györgyön egy mezőhegyesi tájfajta fiók-ménteletet óhajt létesíteni, mely czélből június hó 5-én tartott meg a helyszini szemle, melyben részt vettek gróf Csekonics Endre v. b. t. tanácsos, gróf D'Orsay Olivér, a mezőhegyesi méntelet parancsnoka, Rónay Ernő, dr. Dellimanics Lajos, gróf Bethlen Miklós, gróf Csekonics Pál, Dörmann százados stb. Gróf D'Orsay Olivér, a mezőhegyesi méntelet parancsnoka, a szomszédos és e czélből szövetségre lépett községekből elővezetett loanyagokat a mezőhegyesi tájfajta tenyésztésre alkalmasnak találta és miután kellő átalakítás mellett a meglevő épületek is alkalmasnak mutatkoztak, ennél fogva remélhetőleg a mezőhegyesi tájfajta fiók-méntelet Béga-Szent-Györgyön létesülni fog. A gazdasági egyesületnek az a terve, hogy az esetben, ha Béga-Szent-Györgyön ez évben létesülni fog a méntelet, ugy a jövő évben Török-Becsén fog egy hasonlót kreálni.

Összehajtható kasza. Aratáskor naponkint olvashatni szerencsétlenségekről, melyek

egyes év-
helyet ala-
va. de jó
Kik ilyen
k mellé még
is tartoznak
annak ide-
igazgató-
ut 45.) ér-

as Kis-Uj-
k vármegyei
dmivelésügyi
t idei első
25-én Kis-
eredmények-
apán hazai
képviselve
esebb törzs-
észallatai és
nyék közte-
ztés minden
és növen-
sszesen 388
korona és
ével. A ki-
yéből több
össze, akik
t táviratilag
iküldött leg-
ott a nagy-
elővezetett

alap javára.
át 1888-ban
fogadalmuk-
kösöd napján
tétitszobor
Nagy Gyula,
ános 2-2

ia részvény-
alakulóban
lmány reá-
Gyula f.-bol-
egy olyan
t, melylyel,
rejevel, na-
ta gyümölcs
rrá. A gép
héját, szá-
egész töké-
ol és a hust
tés, feldol-
tós és jóté-
A társulat
rénnyel fog
almány min-
mazva van.
k.

ntelep Béga-
ei Gazdasági
mezőhegyesi
ésíteni, mely
meg a hely-
gróf Cseko-
eróf D'Orsay
arancsnoka,
gróf Bethlen
nn százados
egyesi mén-
és e célból
övezetett lö-
tenyésztésre
ő átalakítás
alkalmasnak
leg a mező-
Béga-Szent-
sági egyesü-
u, ha Béga-
főg a mén-
ésén fog egy

skor napon-
ról, melyek

kaszák szállításakor esnek meg. Ezen szeren-
csétlenségeket részben az illetők vigyázatlan-
sága okozza, a legtöbb esetben az említett
szerszám nehéz kezelhetőségéből származnak.
Pataky H. és W. budapesti szabadalmi irodájá-
nak jelentése szerint legújabbban oly kasza
szabadalmaztatott, melynek pengéje használaton
kívül egy kézfogantyú segítségével a kaszanyélre
hajtható; miáltal a kasza veszély nélkül szállít-
ható, annál is inkább, mert a pengének önkén-
telen be- vagy kihajlása munka ill. szállítás
közben ki van zárva. Az aratómunkások
érdekében figyelmet érdemel ezen találmány.

Patkányok ellen. Hammersehmidt C. siegburgi
gyógyszerész, új s biztos hatású szert talált fel a pat-
kányok teljes kiirtására. Ezen szer, melyet a fétaláló
a német birodalomban 95,217 sz. a szabadalmaztatott,
kolbász alakban jön forgalomba s olyan szaga van,
hogy a rágcsáló állatok nagy mohósággal találják fel.
Míg a házi állatokra ezen szer teljesen ártalmatlan, a
rágcsáló állatoknak, mint patkány, hörcsög, eger stb.
még a legélesebb mennyiség is halált okoz. Ezen szert
Ausztria-Magyarország, a balkán államok, Svájc rész-
sére Duensing és Buchrucker, gyógyászati készítmé-
nyek gyára, Linz a D állítja elő.

Szuperfoszfát
chilisalétrom
kénsavas-káli
kénsavas-ámmon
és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

1. részgálicz
98-99%
jegeczekben és őrölve valamint egyéb
permetező anyagokat
legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA”
műtrágya, kénsav és vegyi ipar
részvénytársaság
Budapest, Váci körút 21.

Magyar általános köténygyár.
Schottola Ernő,
Budapest.
ÜZLET:
VI. ker., Andrassy-ut 2. (Fonciere palota).
GYÁR:
VI. ker., Révay-utca 16.
A cséplőidény küszöbén, ajánlom a gépeknél a nm.
belügy- és kereskedelemügyi miniszteriumok által tartar-
dóknak előírt

„Első segély”
kötszereimet pléhdobozban.
Kötszerdobozaimnak a mai belügyminiszterium által
előírt tartalma:
1. Egy „Esmarch”-féle pólya, 1 mtr. hosszú tömlővel.
2. Vashalvagos gyapot.
3. Jodoform-gaze.
4. Bruns gyapot, karbólgypot és 2 calicot-pólya.
Ara 6 frt 50 kr.

„REMINGTON”
IRÓGÉPEK
VILÁGHIRŰEK.

VALLÁS-és KÖZOKTATÁSÜGYI
magy. kir. minster

Kivonat a
Hivatalos Közlönyből.
„A vallás és közoktatás-
ügyi magy. kir. minster a
Remington írógépet (kapható
Glogowski és Társa budapesti cégnél Erzsébet-tér
16. sz.) az állami és egyáltalában a hazai tanít-
vezetők részére leendő beszerzésre ajánlja.

**Festékpárna mellőzve. — 4-szeres billen-
tyű 8-szoros helyett. — Legfinomabb
acélszerkezet. — Közismert nagy tartós-
ság. — Központi vezeték nélkül. — Tel-
jes magyar és német billentyűzet. — Min-
den betűnek csak 1 billentyűje. — Leg-
nagyobb sokszorosító képességgel.**

A REMINGTONOT nagy sikerrel használják.
A magyar bosnyák, horvát, osztrák, francia, angol
ország és az amerikai kormányok. — A magy. kir. bel-
földmívelés-, az igazság-, a honvédelmi-, és a vallás-
közoktatásügyi miniszteriumok. — Fiumei kormányzóság.
Magyar parlament. — Magy. kir. államvasutak igaz-
gatósága, M. kir. államvasutak üzemeltetősége. — M.
kir. államvasutak ügyvérei. — Magyar általános hitel-
bank. — Ganz és Társa. — Budapest székes főváros, Ki-
tábla Budapest, Győr stb. — Gr. Károlyi Imre urad. igaz-
gatósága, Mágocs. — Magy. Mezőgazdák szövetsége
Bpest. Róe Jenő püspöki urad. bérlo Veszprém. Dr.
Kéler Zoltán, gróf Festetics urad. ügyésze Budapest. —
Gyúri püspökségi központi iroda Győr. Osztr. m. állam-
társ. urad. igazg. Budapest. Zichy Nándor
gróf urad. számvevői hivatala Bpest. L. Krisztina-
22. M. kir. állam- és közoktatásügyi miniszterium.
Továbbá számtalan pénzügyintézmény, gyárban, kereskedők-
nél, iparkamráknál, ügyvédekénél, megyékénél, városoknál,
közjegyzőkénél, erdészknél, iskolánál, tanároknál, isko-
láknál, uradalmaknál stb. stb.

Remington írógépet kívánatra vételköltségettséggel
ségünkre az ország bármely részébe díjmentes be-
mutatásra és az egyszerű kezelés begyakorlására
bárhova ugyancsak saját költségünkre küldjük ki
tisztviselőinket — Argyezék bérmentve és ingyen.

GLOGOWSKI és Társa BUDAPEST,
Erzsébet-tér 16.
Remington írógépek és Edison-mimeographok kizárólag
jogosított eladási telepe.

A LEGTÖBB ELTÉRTESEBB IRÓGÉPEI

állandóan gyenge. Az érdeklődés buza körül összpön-
tosul, míg a többi cikkekben az üzlet kismértvű maradt.
Az egy ünnep által megszakított üzleti hét rész-
leteiről a következőket jelenthetjük:

Buza hazai áruban csak gyengén kerül a
piazcra és az itt beraktározott román és szerb szok-
ványru kinalata is apadt. A hét kezdetével a malmok
jó vetelkedvet tanúsítottak, mert kedvezőtlenebb hírek
a vetések felől vételkedvre ösztönöztek; a lisztkészle-
tek szintén fogytán vannak és tetemesen szilárdabb
határidők által támogatva, a készáru tulajdonosok így
jóval fölemelt árakat érthettek el. A hét vége felé is-
mét ellanyhult a piac és orvul kapcsolatosan az ár-
előny egy része is veszendőbe ment. Mindazonáltal a
mult héthez viszonyítva mégis 30 krral magasabb ára-
kat jegyzünk, a heti forgalom 50,000 mm., a hozatalok
9400 mm.-ra rugnak.

Rozs a helyi fogyasztásnál továbbra is el van
hanyagolva. Ó áruból néhány kecsirakomány a vidékre
való elszállítás céljából minőség szerint 8-20-30 frt
között volt forgalomban. Új rozsban szintén volt már
üzlet és szokványminőségért júliusi szállításra Buda-
pest távoltságában átvéve 7-30-50 frt között fizettek.
A hét vége felé a hangulat esendesebb.

Árpa (takarmány és hántolási czelokra) csak
kisebb tételekben — maradékokban kerül a piacra és
minőség szerint 6-6-50 frt között jegyez.

Zab áruban alig változott. A kínálat aránylag
gyenge és a piacra hozott mennyiségek gyorsan
találtak elhelyezést. Szin és tisztaság szerint 7-20-7-60
frt között fizettek helyben.

Tengeri 10-15 krral a folyó határidő árán felül
volt forgalomban. Állomások a kereslet lényegesen
esőkent, a mult heti árak azonban alig változtak. A
Tiszavidéken — Szarvas-Mezőtur-Mezőberény — 5-
frt körül fizettek.

Olajmagvak Káposztarepezen még nem volt
forgalom és névleg helyben 12-40 frtot jegyez. Hatá-
ridőrepeze 12-45-30 frt között tartósan esendes hangu-
latban maradt Zárófolyam 12-25-12-35. Vadrepeze
rendkívül jó termést ígér és így annak árát nagyon
alacsony taksálják. **Lenmag** 10-50 frt. **Új bányai
repeze** kisebb tételekben Budapest távoltságában átvéve
11-80 frton jegyez.

Hüvelyesek: Bab e héten ismét teljesen üzlet-
telen maradt és kereslet nem mutatkozott. Jegyzéseink
tehát névlegesek: Gyöngyösön 7-— frt, Szegzárd 6-75
frt, Baján 6-80 frt, ó barna babot Kalocsán 5-50
frt, új 6-— frt. **Új szelét törpe bab** augusztusi
szállításra Gyöngyös-Félegyházán 8-—-25, gömböivű
bab Baja, Zomboron 7-50 frton van kinalva. **Köles**
hazai áruban nem kerül piacra. Oláh áru transito
helyben 4-50 frtot jegyez.

Vetőmagvak: Vöröshere változatlan, a forgalom
jóformán szünetel. Minőség szerint bányai 32-—35-
frt, durvaszemű felvidék árúért 37-—40-— frtot
fizetnek. **Luczernát** csak szórványosan kinalnak és
hazai termésű áru 35-—42-— frton jegyez. **Muhar-
mag** 6-—-6-25 frtot ér el helyben. **Bükköny** üzletelen,
helyben 5-50 frton jegyez.

Ma búzát gyengén kinaltak, a vételkedv szintén
gyenge volt, az irányzat esendes maradt, elkelt circa
8000 mm. honi buza változatlan, oláh 20 krral olesebb
árakon.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.
Budapesti gabonatózsde.
(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi
cég jelentése.)
Budapest, 1898. július 2.

A lefolyt hét időjárása nagyobb részében a nö-
vényzetre éppen nem volt kedvező. Nyomasztó hőség
mellett az ország sok részében erős zivatarok és jég-
verés volt, mely nagy károkat okozott. Különösen meg-
sínylették ezt a felvidék és a keleti megyék, ugymint
a Dunántul nagyobb része míg az Alföld és a déli vi-
dékek valamint Erdély nagyobbra még kímélve ma-
radtak. A terméseredmény néhány százalékkal gyen-
gebb leend, mint azt eddig vártuk és a földmívelési
miniszterium ma megjelent kimutatása a kevesbletet
számszerűleg tünteti ki. Külföldön a várható termés-
eredmény nagyobbra változatlanul kedvező; Francia-
ország és az Unióból azonban panaszok érkeztek.

A külföldi piacokon tartósan esendes hangulat
uralkodik. Az áralakulás azonban tekintettel a kész-
áruban levő gyenge készletekre inkább megállapodott.
A fogyasztás továbbra is csak legszükségesebb bevá-
sárlásaira szorítkozik. Amerikában a folyó határidő
többszörös ingadozás után a hét végével megszilárdult
és az őszi terminusok is mérsékelten emelkedtek. A
látható készletek tetemes csökkenést tüntetnek fel.
Angliában az üzlet továbbra is esendes, csökkenő árak
mellett, éppugy mint francia piacokon is, bár a ve-
tések állása felől sürűbbek voltak a panaszok. Az
eddig felfüggesztett gabona- és lisztvámot rövidesen
újbol behozzák. A többi continentális piacokon az
üzlet változatlan árak mellett szűk keretben maradt.
Nálunk sem fejlődött élénkbb forgalom, tekin-
tetlenül az iránt, hogy a kereslet éppugy mint a kínálat-

Napi jelentés 1898. július 5.
A mai határidő üzlet némileg lanyhább irányzat
keretében forgott s őszi buza tegnapi jegyzés mérten
10 krral esőkent.
Határidőre következő kötések történtek.

	Kötetett.	Déli zárlat.
Szept. buza . . .	8-90-91-84-83-80	8-77-78
Szept. rozs . . .	6-69-70-65-64	6-60-62
Jul.-aug. tengeri . . .	5-20-17-18-—	5-16-17
Máj. tengeri (1899.)	4-50-—	4-48-49
Káp.-repeze aug.-szept.	—	—

Készáruban a malmok tartózkodása folytán üzlet
nem köttetett.

Szeszűzlet.
Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő
tudósítása.)

A szeszűzletben a hét elején az üzletmenet nem
volt kielégítő és csak néhány tétel kelt el változatlan
áron. A vidéki szeszgyárak 1/2 frttal olesebb ajánlatot
tettek finomított szeszben, de üzlet nem létesült. **Gáli-
civából** finomított szeszt 55-— frton ajánlottak ottani
állomásokhoz tartályokban szállítva.
Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyers-
szeszt e hétnél elején 18-18-50 frton ajánlottak felső-
magyarországi állomásokhoz szállítva, de üzlet magas
ár folytán nem létesült.

A kontingens nyersszesz ára Budapestén 19-50-
19-50 forint.
Bécsi jegyzés 19-40-19-80 frt kontingens nyers-
szeszért.
Prágai jegyzés 55-50-55-50 frt adózott és 19-
forint adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 13:25—13:50 frt kivitelű szeszért 90 százalékos.

A kivitel e hétnek elején szünetelt.
Vidéki szeszgyárak közül: Baja, Temesvár, Arad, Losonc, N. Váradi 13, a többiek 25 krral olcsóbban zárulnak.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 57 75—58—frt, élesztőszesz 57—57 50 frt, nyerszesz adózva 56 75—57—frt, nyerszesz adózatlan (exkontingens) 16 25—16 59 frt, denaturált szesz 22 50—23—frt. Kontingens nyerszesz ———.

Az árak 10 000 literfokként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áraitól.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkeztének jelentése 1898. július hó 2-án.

A magyar mezőgazdaság szomorú emlékeztető napjait élte át e hét második felében, mert az elemi csapások, széles területen, éjjelen át tönkretették a gazdagnak ígérkezett termést, esztendői munkának fáradságos gyümölcsét. A kárrol tiszta képet ma még nehéz alkotni s hogy kihatása az élelmiszerforgalomban ezideig még nem nyilvánult, azt annak tudhatjuk be, hogy a legjobban sújtott vidékek nem fővárosunkat, hanem Becset almentálják s így egyes cikkek drágulására is majd csak közvetett befolyást gyakorolhatnak.

Az üzlet képe részleteiben így alakult:
Husneműek forgalmát a megcsappant fogyasztás folytán jelentéktelen volt, az árak észrevehető változása nélkül. Szarvas és őz keresettek.

Baromfiban valamivel javult az üzlet, mert a kínálat nem volt sűrűs. Elértünk:

Magyar tyúkért 1—1 25 frtot, csibéért 50—1 10 frtot, sovány libáért 2—2 60 forintot, sovány kacsaért 1—1 30 frtért párját, eladózva érve. Nehány vágott poulard 1—1 30 frtjával fogott párja.

Tojásban megszűnt az áruhiány és minthogy a külföld folytonos árnyattalást jelez, vevőink nagy tartózkodást tanúsítanak, de azért az eddig beérkezett tételek még simán el voltak helyezhetők.

Az ár 32—32 50 frtről egész 30 50—31 forintra szállott alá és olyan a hangulat, hogy a további áresést valószínűnek kell jelezniük.

Vaj nagyon lassan fogy és a készletek felhalmozódása alig akadályozható meg. Az árképzés teljesen a vevők kezében van s friss főzvényért 70—75 krral, teavajért 85—90 krral több, a nagyban forgalomban el nem érhető.

Új burgonya jó kelendőségnek örvendett s mint-hogy a külföld is vevő gyanánt szerepel, az árak tartottak. Szép rózsaburgonyát 2 25—2 40 frttal helyezettünk el waggontételekben. Sárga 0 50—1 frttal drágább.

Gyümölcs valamivel kevesebb érkezett és faj-meggy 20—24 frttal, közönséges 10 frtjával volt forgalomban, cseresnye ugyanugy. Sárga barackknak az ára 20 frtről 24 frtra javult, míg az őszi barack mázsája 50—60 forint.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1898. július 4-én.)

Hus. Marhahús hátulja I. oszt. 1 q frt 52—58, II. oszt. 50—56, III. oszt. 48—50, eleje I. oszt. 50—52, II. oszt. 48—50, III. oszt. 44—46, borjúhús hátulja I. oszt. 56—60, II. oszt. 52—56, eleje I. oszt. 46—50, II. oszt. 40—44, birkahús hátulja I. oszt. 46—48, II. oszt. 40—46, eleje I. oszt. 38—40, II. oszt. 36—38, bárány eleje 1 db 0—0—, hátulja ———, sertéshús magyar szalonnával elsőrendű 1 q 58—60, vidéki ———, szalonna nélkül elsőrendű 62—64, vidéki 53—50, sertéshús porkótt ———, sertéshús szeb szalonnával ———, szalonna nélkül ———, sertéshús füstölt magyar ———, idegen (vidéki) ———, sonka nyers 1 kg. 60—80, füstölt belf. csonttal 60—0 90, csont nélkül 0 80—0 90, sonka füstölt külf. csont nélkül ———, szalonna sózott 1 q 57 0—61 0, füstölt 62—64, sertéshús hordóval 61 0—61 5, hordó nélkül 60 0—60 0, kolbász nyers 1 kg. ———, füstölt 60—80, szalámi belföldi 1 40—1 50, külföldi ———, maalacz szopós élő 1 db —0—0—, tisztított 0 70—90.

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt 1 00—1 20, csirke 0 50—1 20, káppan hizott ———, sovány ———, réce hizott 1 60—2 40, sovány 1 00—1 20, lud hizott 3 50—6—, sovány 2 00—2 40, pulyka hizott ———, sovány —0—0 00. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0—0—, 1 kg. ———, csirke 1 db 0 45—0 60, 1 kg. ———, káppan hizott 1 db 0—0—, 1 kg. ———, réce hizott 1 db 0 90—1 20, 1 kg. ———, félkövér 1 db 0 70—0 85, lud hizott 1 db 2 00—2 50, 1 kg. 68—0 70, félköv. 1 db 1 50—2 00, 1 kg. ———, pulyka hizott 1 db 0—0—, 1 kg. ———, félkövér 1 db 0—0—, 1 kg. ———, ludmáj 1 db 10—0 40, 1 kg. 1 20—1 50, ludzsír 1 kg. 70—1 00, idej liba 1 db ———.

Hal. Élő. Harsa 1 kg. frt 0 60—1 00, csuka 0 60—0 80, ponty (dunai) 0 30—0 50, süllő ———, kecsge 0—0 0, márna —40—50, czompó 0 40—0 50, angolna 0—0—, apró kevert 0 20—0 25, lazac ———, pisztráng ———.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0 08—0 09, lefölözött 0 06—0 07, tejszín 0—0—, tejföl 0 20—0 30, tehénvaj (tea) 1 kg. 0 80—1 10, I. rendű 0 70—0 80, II. r. 0 60—0 70—, olvasztott 0 60—60, Margarin I. rendű ———, II. rendű 0—0—, tehéntúró 0 04—0 16, juh-túró 45—45, liptói 0 44—0 54, juhsajt 0 48—48, emmenthali sajt 1 10—1 10, groji sajt 0 72—0 72.

Liszt és kenyéremű. Fehér kenyér 1 kg. frt 1 80—2 00, barna kenyér 1 40—1 50, rozskenyér 1 40—1 40. Buzalíst 00 sz. 1 q ———, 0 ———, 1 ———, 2 ———, 3 ———, 4 ———, 5 ———.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 1 4—1 8, stoke-raui 22—33, borsó héjas magyar 6 00—13—, koptatott magyar 13—15, külföldi 17—24, bab fehér apró 7—11, nagy 8—12, szines 8 00—13.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 29 0—30 50 II. oszt. (1440 db.) ———, meszes ———, orosz tojás 100 db. —, tea tojás 2 50—3—, törött tojás 0—0—.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 1 40—5—, 1 q 0—0—, Petrezselyem 100 kötés 2 0—6—, 1 q 0 0—0—, zeller 100 drb 0 50—0 6, karalábé 0 8—1 60 vöröshagyma 100 köt. —80—2 50, 1 q 6 5—8—, foghagyma 100 köt. 10—25 0, 1 q 8—10—, vörösrépa 100 drb 0 70—0 80, fehérrépa, fejeskáposzta 3 0—5 00, kelkáposzta 100 drb 1 00—1 60, vörös káposzta 0—0—, fejesaláta 1 00—1 60, kötött saláta 1 0—1 60, burgonya, róza 1 q 2 20—2 50, sárga 3 50—4 00, külföldi ———, fekete retek 100 drb 1 00—2 00, uborka nagy salátának 100 db 8—10—, savanyítani való 100 db 0 4—0 6, savanyított 1 00—1 20, zöld papr. 0 5—1 2, tök főző 8—10 0, zöldbab 0 3—0 06 zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. —0 4—10, fejtett 1 lit. 10—30, tengeri 100 cső —, karfiol 100 db 15—20—, paradicsom 1 kg. 0 10—0 15, spárga 0—0—, torma 1 q 12—16.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt ———, köz. alma 16—20, fajkörte ———, közönséges körte 12—18, szilva magva, való ———, vörös —, aszalt ———, cseresnye faj 15—20, közönséges 8—15, meggy faj 28—32, közönséges 0 9—1 2, ringlő 10—15, barack kajszin 20—30, ősz 50—60, dinnye görög nagy 100 db —, kicsi ———, sárga faj 0 20—1 40, 1 kg. közönséges ———, szőlő 1 kg. ———, csemege ———, dió (faj, papir-héjú) ———, közönséges 25—30, mogyoró 25—28, gesztenye magyar ———, olasz ———, narancs messinai 100 db —0—0 0, pugliai 4 5—5 0, mandarin 0 00—0 00, citrom 1 00—1 60, füge hordós 1 q 18—20, kuszorús 20—22, datolya 38—40, mazsolaszőlő 50—65, egres 1 lit. 4—10, eper 1 kg. 20—50 kr.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q frt 25—50, II. rendű 10—20, csöves ———, (szá-ritott) ———, köménymag ———, borsókamag ———, mák 1 q. frt 38—40, méz csurgatott 0 25—0 45, sejtékben 1 kg. ———, szappan szín 20—25, közönséges ———, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0 40—0 50, vörös asztali palackban 0 40—0 50, házi pálnka palackban ———, ásványvíz palackban ———.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1898. július 5. A székesfőv. IX. ker. előjáróság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott községekkel 148 szekér réti széna, 0 szekér muhar, 22 zsupszalma, 10 szekér alomszalma, 0 szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 60 szekér egyéb takarmány (löhére, luczerna, zabosbüköny, köles sűb.), 700 zsák szécska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 190—270, muhar uj ———, zsupszalma 140—160, alomszalma 130—150, egyéb takarmány ———, löhere ———, takarmányszalma ———, tengeriszár ———, luczerna 240—280, sarju —0—0—, számszécska 220—230, széna —, uj ———, zabosbüköny 200—250. Összes kocsiszám 247, súly 197600 kg.

Allatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. Julius hó 5-én. A székesfővárosi közbághid és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 945 drb belföldi, — db galicziai, — drb tiroli, — db növendék élő borju, — db élő bárány, — drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány, — drb élő kecske.

A borju és bárányvásár hangulata élénk lefolyású volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi ——— frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 30—40 frtig, kivételesen 42—44 frtig sulyra, növendék borju — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, — frtig sulyra Öltött borju: belföldi — frtig, tiroli — frt, galicziai — frtig, növendék borju — frtig dbkint, öltött bárány 0—0— frtig, bécsi öltött borju —, kiv frtig sulyra. Élő bárány ——— frtig, kivételesen irtig élő kecske ——— frtig páronkint. Hizalt ürü ———.

Budapesti juhvásár. 1898. július hó 4-én. (A székesfővárosi közbághid és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtott: Belföldi hizalt ürü 1313, feljavított juh 285, kisorolt kos —, kiverő juh —, bárány —, kecske —, szerbiai —, angol keresztelés —, románai — durvaszőrű — db.

Borju és birkavásár vonatott lefolyású volt. Árak a következők: Belföldi hizalt ürü 19 0—23 0 frtig páronkint, 22 0—24 00 frtig 100 kiló élősúly szerint, kiv. — frtig, feljavított juhok 16 0—18 0 páronkint, 19—21— frtig sulyra, kiv. —, kisorolt kosok ———, kiv. frtig, kiverő juh 12 50—15 75 páronkint, 18—19, kiv. ——— frtig sulyra, bárány —, kecske —0—, anyajuh ——— suly, angol keresztelés, románai —, durvaszőrű ——— frtig páronkint, 100 kiló után — frt.

Bécsi vágómarhavásár. 1898. július 4. A bécsi marha- és húspénztár jelentése.

Összes felhajtás 5189 db. Ebből magyar 3765 db galicziai 697 db, bukovinai 108, németországi 619 db hizott 3514 db, legelő 258 db, fiatal 1417 db, ökor 3720 db, bika 512 db, tehén 674 db, bivaly 283 db.

Szombaton a vesztégyvásárra 395 drbot hajtottak fel, körülbelül 250 drbbal többet a múlt hetinél. A mai vásár ugyanolyan képet nyújtott, mint az utolsó, amennyiben kezdettől végig nagymérvű vonatottság volt észlelhető a forgalomban. Gyenge kereslet folytán nagyon lassan folyt az üzlet és csak nagy nehezen érhettek el a multheti árakat. A vásár utolsó óráiban nagy áresökkenés állott be s ennek következtében aránylag csak kevés maradt eladatlán.

Árak: prima magyar 32—34 50 (—) frt, szekunda 29—31 frt, tertia 25—28 frt. Galiczia: prima 34—36 50 (—) frt, szekunda 31—33 frt, tertia 26—30 frt. Német prima 36—38— (—), szekunda 32—35, tertia 28—31 frt. Konzervökrök. 20—28— é. s., rosszabb minőségű 22—26 frt é. s. Bika 23—34— () frt é. s., tehén 20—31 frt és bivaly 18—24— frt é. s. (Kizárólagosan élősúlyra minden % levonás nélkül történnék. Az értékesítésben kitüntetett árak úgy értelmezendők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg-jaért p. o. 40 krt, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások: Magyar hizó ökrök. Eladók:

	Ár	Ár
Grubitsch Pál	29	28—27
Hacker Miksa, Sopron	31	—
Hacker és Engel, Győr	33	31
Löwinger Sal. Nyőger	29	27
Neumann testvérek, Arad	34	32

Erdélyi hizó ökrök. Eladók:

Bors báró és társa M. Vásárhely 34	32 1/2
------------------------------------	--------

Német hizóökrök. Eladók:

Blaui testvérek, Temesvár	38	37
Frisch F., Versece	37 1/2	35 1/2
Hacker Miksa, Sopron	36	33
Neumann testvérek, Arad	37	35

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztégyvásár ezentúl szombaton tartassék meg. A vesztégyvásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendeltetésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzárt megyék közül a következő vármegyék vannak tudóvész miatt zár alá helyezve és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: Arva, Liptó, Nyitra, Pozsony (Csallóköz határa kivételével), Szepes, Trencsén és Turóc; továbbá Pozsony sz. kir. város és Mosonmegye Rajka járása.

Bécsi sertésvásár. 1898. július 5-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 3459 lengyel, 3557 magyar sertés, összesen 7016 drb.

Az üzlet igen lanyha. Ára különként élősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 52—53 kr, kivételesen 53 50 kr, közepes 45—51—kr, könnyű 45—51 kr, sűldő 38—52 kr.

Bécsi szarómarhavásár. 1898. július 1-én. Felhozott: 3490 borju, 1062 élő sertés, 693 kizsigerelt sertés, 182 kizsigerelt juh, 230 bárány.

A borjuvásáron nyomott hangulat uralkodott és az árak is hanyatlottak. Kizsigerelt sertések üzlete szilárd volt és árai 2 krral javultak. Többi áru jelentéktelen.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borju ——— kr., prima ——— kr., primissima ——— kr., élő borju 30—38 kr., prima 40—48 kr., primissima 50—54 (—) kr., fiatal sertés 38—52 kr., kizsigerelt sertés nehéz 54—62 kr., sűldő 50—60 kr., kizsigerelt juh 24—38 kr., bárány páronkint 5—12 kr.

Bécsi juhvásár. 1898. július hó 1-én. Felhajtás 951 db juh.

Lanyha üzletmenet mellett csekély áresökkenés állott be.

Árak: export juh páronként 23—25—, kivét. —, raczka ———, selejtes juh 20—22— frt.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Buday Barnabás, az O. M. G. E. titkára.

CSÉPLÉSRE SZÉN

legkitünőbb bel-
földi, osztrai és
porosz minősé-
gek.

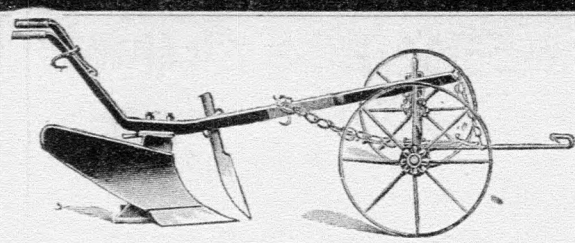
••• I-a osztrai kétszer mosott kovácsszén •••

RADNAY KÁROLY-nál Budapest, Váci-körút 80.

kőszén és coaks nagykereskedő.

TELEFON 26-27.

5899



Egy és több vasu egytetemes **aczélekéim** és
talajmivelő eszközeim

olcsó ár, **elsőrendű minőség** és czélszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek, minél fogva gyártmányaimra a t. gazdaközönség figyelmét felhívom.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálok.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára

Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Az

„Unicum Drill”

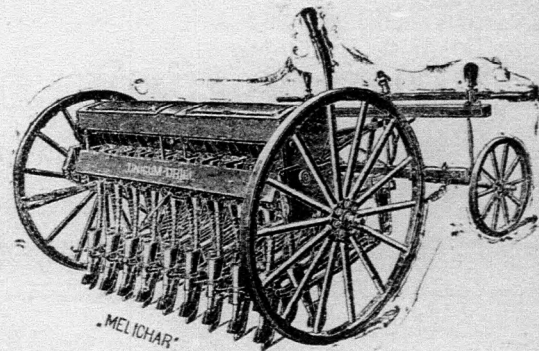
••• egytetemes **sorhavetőgép** sokoldalú használhatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész Európában •••
a legjobb hírnévnek és

legnagyobb kelendőségnek

örvend, minélfogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:



Melichar Ferencz

cs. és kir. szabadalmazott **kizárólagos vetőgépgyára**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68.

Megpróbálás vagy más gyártmánnyal való összehasonlítás végett gyártmányaimat a t. gazdaközönség rendelkezésére bocsátom.

Egyedüli speciális ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Egyedüli kizárólag sorhavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

AM.

volt.
19-0-23-0
y szerint,
nt, 19-
-19, kiv.
anyajuh
nániai -
tán - frt.

A bécsi

3765 db
619 db
db, ökör
9 db.
hajtottak
el. A mai
z utolsó,
ntatottság
et folytán
shezen ér-
ó óráiban
tkezében

szekunda
-36-50
0 frt. Német
rtia 28-31
o minőségü
én 20-31
n élőszulra
ékesítésben
y és ugyan-
rt p. o. 40

Eladók:

Ar

28-27 -

31 -

27 -

32 -

32 1/2 -

37 -

35 1/2 -

33 -

35 -

delte, hogy
vesztésvásár
gvására fel-
n kell, hogy
eddig elzárt
ak tudóvész
ármegeyéből
pedig: Arva,
kivetelevél),
Pozsony sz.

n. (Schleiffel-
tése a „Köz-
sertés, össze-

ási adó nél-
kr. közepes
32 kr.

s 1-én. Fel-
93 kizsigerelt

aralkodott és
k üzlete szí-
áru jelen-

borju -
ar., élő borju
50-54 (-)
sertés nehéz
db 24-38 kr.,

én. Felhajtás

áresökkenés

-25-, kivét.

- frt.

tulajdona.

őszerkesztő és
M. G. E. igaz-
sy Zoltán az
kesztő: Buday
ára.

Eredeti
Szegedi Zsákok
megrendelhetők

Sakmami és Társa
Szegedi vitorlavászon és kendergyár
központi irodájában

BUDAPEST,
V. Nádor-utca 20. sz.

Negretti merino anyagbirka eladó.

Ezer darab fajtisza anyagbirka, az azokhoz beosztott
tenyészkosokkal együtt eladók a

végvári uradalomnál.
Végvárott (Temesmegye).

6079

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

Most jelent meg Amerikai mezőgazdaság.

MÁSODIK KIADÁS.

Irta:

SZILASSY ZOLTAN

az OMGE. szerkesztő titkárja, a „Köztelek“ felelős szerkesztője.
Eredeti fényképek és Vladár Ernő festőművész rajzai után
készült számos képpel.

Bolti ára 4 frt.

OMGE. tagoknak és a „Köztelek“ előfizetőinek

kedvezményes ára 3 frt 50 kr.

Megrendelhető a

„Köztelek“ kiadóhivatalában

(Budapest, IX. Üllői-ut 25. sz.)

93.235.98. szám.

Magy. kir. államasutak.

Hirdetmény.

A magy. kir. államasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a szolnoki műhelytelepen előállítandó mozdónyszerelő-, eszterga-, kazánkovács- és rézműves műhely, anyagszertár, faraktár, munkás-árményekszékek, munkás-étterem, irodaépület, kapus-lakás, őrbódé, Intze-féle vitorlony, tűzoltó szertár az eszernyázás létesítéséhez szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetések, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek. Budapest, a magy. kir. államasutak igazgatósága magasépítmenyi ügyosztályában (Teréz-körút 56. sz., III. em., 14. sz.) és Aradon az üzletvezetőség pályafelntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1898. évi július hó 19 én déli 12 óráig nyújtandók be alulírott igazgatóság építési főosztályánál (VI., Teréz-körút 56. sz. II. em., 10. ajtó.)

Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ívenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat és eszernyázás helybővítési munkáira.“

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1898. évi július hó 18-án déli 12 óráig 10,000, azaz tízezer o. é. frt. bánatpénz teendő le a magy. kir. államasutak főpénztáránál (Andrássy-ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letelekre alkalmas értékpapirokban. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térüi bevönnyel adandók fel. Budapest, 1898. június hóban.

(Utányomás nem díjazatik)

Az igazgatóság.

Legújabb szerkezetű

szabadalmazott terményrosta

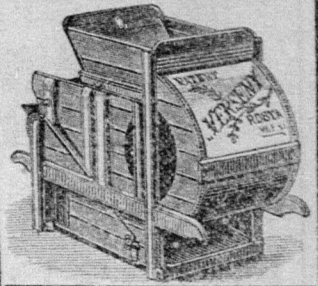
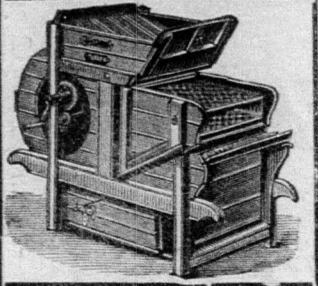
többszörösen első kitüntetést nyertek és minden gazdaságban a legjobbnak elősmerve.

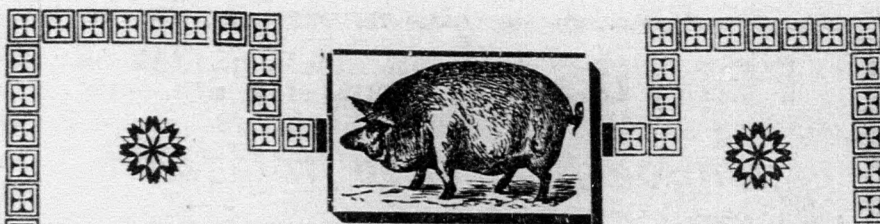
Legolcsóbb árak.

Az eddig látottakat felülmúlja ugy munka, minősége, mint egyszerű szerkezetében.

Kalmár Zsigmond, cs. és kir. szabad. különleges terményrosta gyára **Turkeve.**

Árjegyzék ingyen és bérmentve.





A Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság kaposvári béruradalma eladásra bocsát **60 darab 1 1/2 éves, kiváló szép, tenyésztésre alkalmas, fehér kondorszörű**

mangalicza faj kant.

Bővebbet a

Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság

kaposvári béruradalma.

6006

49255/A. I. 98. szám.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének (brassói forgalmi főnökség) kezelése alá tartozó kis-küküllői h. é. vasut küküllőszög-bonyhai vonal-része Szépmező, Zsidve, Küküllővár, Dicső-Szt. Márton és Bonyha állomásokkal, Abos-Gálfalva rakodó állomással, valamint Szancsal, Bolkács, Dombó, Deésfalva és Mikefalva-Csávás megállóhelyekkel f. évi június hó 16-án a nyilvános forgalomnak átadatott.

Az állomások és Abos-Gálfalva rakodó állomás az összes a később megnyitandó Sövényfalva megálló rakodóhely a személy-, podgyász- és kocsis rakományi teheráru forgalomra (elszámlolás nélkül) a megállóhelyek pedig csupán személy- és podgyászforgalomra vannak berendezve.

Egyidejűleg megnyitott az összes forgalomra a nagyváradi tövis-predeáli vonalon Karácsonfalva és Balászfalva állomások között az előbbtől 5-1, az utóbbitől pedig 2-6 kilométernyi távolságban létesített „Küküllőszög” állomás is, mely a m. kir. államvasutak tulajdona és melyen a kis-küküllői h. é. vasut a magy. kir. államvasutakhoz csatlakozik.

Budapest, 1898. június 17-én.

Az igazgatóság.

Bérbeadási hirdetmény.

Vasmegeye Sárvári járásában a Pozsony-Szombathelyi h. é. vasut vonalán fekvő **Alsó-Szelestei uradalom** mintegy

4000 m. holdnyi területe,

melyből 3400 m. hold szántó,

1898-iki október hó 15-ikétől

12 évre bérbe adatik.

Bővebb felvilágosítások nyerhetők **Kis Gyula** földbirto-
kos hitbizományi gondnok úrnál **Kemény-Egerszeg**en, u. p.
Hegyfalu (Vasmegeyében).



Hammerschmidt C. gyógyszerész-féle

PATKÁNY-KOLBÁSZ

95277 német birod. szabadalom

76024 G. M. S. szabadalom

általában legjobbnak elismert patkányirtószer a világnak.

Embernek és háziállatoknak abszolút ártalmatlan, minden régeslő állatra még a legkisebb adagban is **okvetten halálhozó.**

Kolbászok 45 Kr., 75 Kr. és firt 1.50.

Kapható: gyógyszerárakban, drogeria és nagyobb vegyeskereskedésekben.

Egyedüli jogosított gyárosok: **Duensing és Buchrucker**

Linz a/D.

Gazdasági egyesületek előnyében részesülnek.

Magy. kir. államvasutak

91308/98. sz.

Hirdetmény.

Gács-magyar közös forgalom. Helyesbítő lap kiadása az I. rész I. díjszabási füzetéhez (rovatolási díjtelek.)

A gács-magyar közös forgalom II. rész I. díjszabási füzetéhez folyó évi július hó 1-től, illetőleg díjmeléséknél folyó évi augusztus hó 1-től való érvényvel helyesbítő lap kerül kiadásra, melylyel az Orló (Leluhon) országhatár és Zwaedonra főnnálló állomásai díjszabásokban a magyar vonalakat illetőleg foglalt egyes díjtelek helyesbítettek.

Ezen helyesbítőlap a végpályák igazgatóságainál és a részes állomások utján példányonként 6 fillérért kaphatók.

Budapest, 1898. jun. 21.

A m. kir. államvasutak, a részesvasutak nevében is. (Utánnny, nem díjaztatik.)

Haszonbéri hirdetmény.

Nemeskéri Kiss Miklós ur tulajdonát képező zólyom-megyei Végheesi uradalomban, melynek területén a Budapest-Ruttikai államvasut keresztül halad s melynek 4 vasuti állomása jelesen: **Krivány-Gyetva, Gyetva, Végheles-Szalatna és Nagy-Szalatna** közül **Krivány-Gyetván és Végheles-Szalatnán a gyorsvonat is megáll 1898. évi november hó 1-től**

12 évi bértartamra haszonbérbe adatnak

a következő birtoktestek:

- Psztrussa**, melynek területe: réteken 1200 öles 1025 h. 552 öi szántóföldekben 1126 „ 730 „ legelőben 860 „ 1001 „ intravillában 17 „ 1181 „ terméketlenül 40 „ 6 „ 3070 h. 1070 öi
- Matild major**, melynek területe: réteken 1200 öles 166 h. 161 öi szántóföldekben 276 „ 614 „ legelőben 369 „ 904 „ intravillában — „ 185 „ terméketlenül 1 „ 721 „ 814 h. 185 öi
- Kriványi major**, melynek területe: réteken 1200 öles 56 h. 689 öi szántóföldekben 198 „ 115 „ legelőben 703 „ 176 „ intravillában 1 „ 615 „ terméketlenül 1 „ 763 „ 960 h. 1158 öi
- Hajnikova**, melynek területe: réteken 1200 öles 595 h. 1123 öi szántóföldekben 525 „ 493 „ legelőben 213 „ 764 „ intravillában 9 „ 1010 „ terméketlenül 9 „ 877 „ 1354 h. 667 öi
- Huszova**, melynek területe: réteken 1200 öles 68 h. 1103 öi szántóföldekben 127 „ 133 „ legelőben 73 „ 1176 „ intravillában 2 „ 72 „ 272 h. 84 öi
- Zselobuza**, melynek területe: réteken 1200 öles 359 h. 138 öi szántóföldekben 606 „ 879 „ legelőben 206 „ 372 „ intravillában 6 „ 667 „ 1178 h. 856 öi
- Nagy-Szalatna**, melynek területe: réteken 1200 öles 129 h. 465 öi szántóföldekben 329 „ 590 „ legelőben 134 „ 626 „ intravillában 8 „ 467 „ terméketlenül 3 „ 364 „ 605 h. 112 öi
- Aladár major**, melynek területe: réteken 1200 öles 210 h. 1040 öi szántóföldekben 346 „ 655 „ legelőben 536 „ 2 „ 1093 h. 497 öi
- Margit major**, melynek területe: réteken 1200 öles 38 h. 618 öi szántóföldekben 133 „ 979 „ legelőben 450 „ 643 „ 622 h. 1040 öi
- Sándor major**, melynek területe: réteken 1200 öles 48 h. 175 öi szántóföldekben 138 „ 755 „ legelőben 122 „ 167 „ intravillában — „ 229 „ terméketlenül 1 „ 692 „ 310 h. 818 öi

egészben tehát: **10,283 h. 487 öi**

Megjegyeztetik, hogy a Psztrussai majorsághoz tartozó réteken 424 hold, a Hajnikovaihoz tartozókon 208 hold, a Zselobuzaihoz tartozókon pedig 57 hold az országos kulturterménység által mesterséges öntözésre van berendezve.

Az itt felsorolt majorságok külön-külön vagy együttesen is bérelhetők s haszonbérlek által a bérleményen levő körülbelül 800 drb gulyabeli marha, 200 drb jármos ökör, 100 drb ménesbéli ló, 10,000 drb juh s 200 drb disznó valamint a gazdasági felszerelés, gépek s egyéb leltári készletek készpénzfizetés mellett megváltandók. Komoly reflectánsok haszonbérleti ajánlataikat benyújthatják alóli jóságigazgatóságnál, a hol ép úgy mint Kollár János urad. főügyésznel Besztercebányán, Drottner Pál urad. ügyésznel Zólyomban s Obersohn Miksánál Budapest Akadémia-utca 11. sz. alatt a részletes haszonbérleti feltételek is megtekinthetők.

ZDEBORSKY JÓZSEF

a Véghelesi Uradalom jóságigazgatója, Végheles u. p. Zólyom vm. Ügynökök kizárva. Utánnnyomás nem díjazt.

VALÓDI

Ara esomagonként 2 krajczár (50 fillér) 500 gramm.

Kathreiner-féle
Krepp maláta kávé
egész szemekben
Kathreiner-féle maláta kávé gyára
Bécs-München

Saját érdekünkben csak ezen eredeti csomagokat kérjük és fogadjuk el.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentes küldéssel **1 forint 10 krajczár.**

Gazd. köteláruk.
ZSÁKOK, PONYVÁK,
zsinegek, hevederek, tömlők, fehér ruhaterítők.

Tornaszerek, függőágyak és mindennemű hálók ipartelepe.

SEFFER ANTAL Budapest,
IV., (Károly-laktanya) Károly-utca 12. sz.

Valódi angol **LAWN-TENNIS** gyári raktára.
Gondos kiszolgálat. Vidékre árjegyzék szerint.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatóság tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaközönység általános elismerése szerint egy a tűz- mint a jégbiztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönység évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

Épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári helyveggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

83310/98. szám.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar vasuti kötelék.

(Helyesbítések.)

Az osztrák-magyar vasuti kötelékben kéreg és cserhéj, valamint a C osztályba és a 2. külön díjszabásba tartozó fa közvetlen szállítására 1898. évi április hó 1-től érvényes kivételes díjszabás 5-ik oldalán a szövegből 1893. évi január hó 1-én kiadott és továbbá a 6-ik oldalán a 3. pont alatt „1893. január hó 1-től érvényes” szavak törölendők.

Továbbá ezen díjszabás 46., 49. és 52. oldalain, illetve az ezen kivételes díjszabáshoz 1894. évi augusztus hó 1-én kiadott I. pótlék 4., 7., 10. és 13. oldalain foglalt, egyrészt a cs. kir. szab. Kassa-oderbergi vasut állomásai Csáca kivételével, másrészt pedig a cs. k. szab. Ferdinánd császár északi vasut Bisenz, Pisek és Hradisch állomásai között érvényes díjtételek 1898. évi július hó 15-iki érvényes törölendők.

Végül ezen kivételes díjszabás 60—33. oldalain Lubochna állomás neve „Fenyőháza”-ra, az előbb emített pótlék 10., 11. és 12. oldalain pedig Lucsivna állomás neve „Batizfalu”-ra helyesbítendő.

Budapest, 1898. június hó.

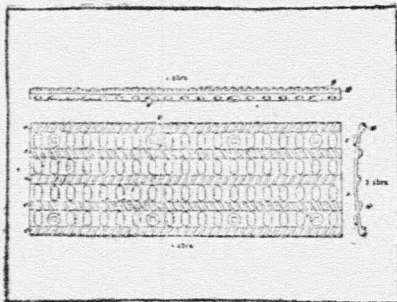
A magy. kir. államvasutak igazgatósága a többi részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Kosárbetét cséplőgépek számára.

BAJZÁTH IGNÁCZ szabadalmát képező új találmány.

Ezt a kosárbetétet 1898. április hó 24-én bizottság előtt kipróbálták olyan gabonával, a mely már három napig vízben ázott és mégis tisztán ki-dörzsölte a szalmából a szemet. A meghívott bizottság a legnagyobb megelégedését nyilvánította a tiszta munkáért. Ennek a kosárbetétnek még az a nagy előnye is meg van, hogy a gőzgép sokkal könnyebben hajtja a cséplőgépet, mivel a kosarat nem szükséges közvetlenül a dob felületéhez szorítani, mert ez a kosárbetét csak a kosár alsó részére van csavarokkal erősítve, a kosár egyharmad részét foglalja el, a hol a teljes kidörzsölést végzi. A kosárbetét éppen úgy van ellátva rovátkás sinekkel mint a dob és a kosár felső részében megterül a szalma, mert az meglehetősen a szükséghez képest nyitva van és így teljes menetben lehet a gépet járni, mert nem szorul meg a dob és a kosár között a szalma; így a rosták teljesen rázódhatnak és a szeleket is a kellő gyorsasággal hajtja; ezeknél fogva a gép mindig tisztán dolgozik és sokkal kevesebb tüzelő anyag kell. Sokszor megtörtént, hogy a szalma kissé nyirkos, a kosár lécei kopottak és az erőltetett munka miatt naponként 2—3 mázsa gabonát a kazalba hordanak, a mi óriási kárt okoz a gazdáknak.



A kosár hosszmerete.

A kosárbetétek árai:

10 lóerejű géphez	45 frt	6 lóerejű géphez	35 frt
8	40	4	30

BAJZÁTH IGNÁCZ
uradalmi főgépésznél SZÉKELYHID (Biharmegye).

FONTOS földbirtokosok, gazdák és raktárvállalatok stb.-nek.

Ausztria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézetem

ajánl igen csekély kölcsön-díj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített kazalok, vasuti waggonok és más mezei termékek betakarására, továbbá 12 □ mtr. nagyságu behordáshoz alkalmas szekérponyvákat, miáltal saját ponyvának beszerzése megtakaríttatik.

Ugyiszintén **zsákok** is kölcsönözhetnek igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerezhetők be új és használt kátrányos és **telített ponyvák**, valamint **szekérponyvák** 3.10 kr. **zsákok** minden nembn, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kal olcsóbb mint bárhol.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik. 5162

NAGEL ADOLF, BUDAPEST,
V., Arany János-utca 12.

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

A legmagasabb díjakkal kintüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsavtartalommal és 85—100% porfinomossággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitünő hatása az összes gabonaművek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre. **Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya** tekintettel hálásának tartosságára, felülmulja az **összes szuperfoszfátokat**. A citrátban oldható foszforsav-tartalomért **szavatosságot** vállalunk, neteláni hiányt megtérítünk. Arajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

A csehországi Thomasművek prágai foszfátliszt eladási irodájának **vezérképviselősege** a magyar korona orsz. területén

KÁLMÁR VILMOS, BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 34. szám.

Martellin a legfinomabb **dohánynevesítő trágya** kizárólagos eladása.

90566/98. sz. C. II.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.*

Osztrák—magyar—bajor vasuti kötelék.

(IV. pótlék életbeléptetése a III. rész 2. füzetéhez.)

Folyó évi július hó 1-ével az 1894. évi november hó 1-től gabona stb. szállításhoz érvényes kivételes díjszabáshoz a IV. pótlék lép életbe, mely a díjszabási határozmányok és díj ételek módosítását tartalmazza. Amennyiben fuvardíjdrágulások állanak be, az eddigi díjtételek még folyó évi július hó 31-ig maradnak érvényben. Ezen pótlék a részes vasutigazgatóságoknál példányonként 35 fillért kapható. Budapest, 1898. évi június hóban.

M. kir. államvasutak, a részes vasutak nevében is.

(*Utánnomás nem díjaztatik.)

Haszonbérleti hirdetmény.

A Gróf Szapáry István úr ö Nagyméltósága tulajdonát képező pestmegyei Esői birtoka f. é. szeptember hó 1-jétől kezdve 10 évre haszonbérbe adatik. A birtok a Budapest-Lajosmizsei vasutvonal két állomásától 1/2 órányira, Budapesttől pedig 52 kilométernyi távolságban fekszik.

A birtok nagysága 1100 hold és pedig:

szántóföld	350 hold
rét	400 "
legelő	200 "
erdő	150 "

tejgazdaságra és marhanevelésre igen alkalmas. Részletes felvilágosításokat **RIEDL KÁLMÁN** uradalmi tisztartó **Alberti-Irsán** szolgál, a hol a részletes szerződési tervezetek bármikor betekintheők.

6011

Hirdetési ár 15 szögig 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden betűnél 30 kr. helyülleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményeit, továbbá állást keresők és adók hirdetőmányaival vételeznek fel a kedvezményes rovathal.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Kérjük

mindazokat, kik valamely jellegű hirdetésre ajánlatukat kiadóhivatalunkba küldik, (jellegű hirdetés címét nem közölhetjük), hogy azokhoz eredeti okiratokat ne csatoljanak, mert azokért semmi felelősséget nem vállalunk. Az ajánlatok megfelelő levélbélyeggel látandók el, mert a kiadóhivatal azt saját költségén nem továbbítja. **Együttal félreértések kikerülése végett tudatjuk t. olvasóinkkal, hogy kiadóhivatalunk állás közvetítésével nem foglalkozik az ívresedésben levő állásokat sem tartjuk nyilván, csakis a beküldött hirdetéseket közöljük lapunkban a megfelelő hirdetési díj előleges befizetése mellett. A kiadóhivatal.**

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Segédtsízt,

ki nagyobb gazdaságokban töltött hosszabb és részben önálló gyakorlattal bír, felfogadatik. Czim oly pályázók jönnek tekintetbe, kik a magyar és német nyelvet szónok és írásban bírják s kik megbízhatóságukat bizonyítványokkal kellőleg igazolják. Ajánlatokban megjelözendők a fizetési igények s a belépési határidő. **Vladiszlavce-i uradalom, Vladiszlavce, u. p. Cepin (Szlávia). 6060**

Egy

gazdasági inok évi 240 frt fizetés és ellátással, kinek már néhány évi gyakorlata van és a könyvelésben is járatos, azonnali alkalmazást nyerne. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal, melyek azonban nem adhatók vissza a „Kis-Lángi” gazdasági közlésekhez intézendők, u. p. Lepsény. 6004

Gazdasági

segéd gróf Bolza László urú 6 mértékű kis-hársági uradalmában alkalmazást nyerne, ki a megfélemléssel és gyökereket elmozdító munkákkal bír. Dajázása egyelőre évi 200 frt készpénz, ellátás és lakás. Pályázatok **Höfischer Ferenc uradalmi tisztartóhoz Kis-Hárságra, u. p. Szigetvár kérenek. Az állás azonnali betöltésű. 6052**

Keresztetik

aratá 1 és cséplési időre havi fizetés mellett kisegítőül 2 fiatal ember, főleg cséplőgépekre, és az avval járó számadások vezetésére. Megfelelő munkókészítés után alkalmazásra is számíthatnak. Keresztetik ezenkívül mellesleg belépésre két gazdasági inok, kik felsőbb gazdasági tanintézetet végeztek. Czim a kiadóhivatalban. 6054

Keresztetik

egy 35-40 év közötti tisztességű, egyedül álló, független gazdaságony puszta, ki a baromfi-tenyésztésben és a ház körül tevékenyen teljes jártással bír. Személyes jelenlétkezés megkívánatik július 13. vagy 14. d. u. 1 órákor a kiadóhivatalban megtehető címen. 6051

A lajosházi

bergazdaság részére keresek azonnali belépésre, felsőbb gazdasági intézetet végzett és néhány évi gyakorlati bíró, önálló segédtsízt. Évi fizetés 300 frt, mosás és ágytörlés kívül teljes ellátás. Bizonyítvány-másolattal felszerelt ajánlatot „Lajosházi berggazdaság”, postai kálmancsa, Sonogy-megye czímen küldendők. 6065

Gazdasági

inok azonnali belépésre kereslek. Szükséges néhány évi gyakorlat. Fizetés havi 20 forint és teljes ellátás, mosás és ágytörlés kivételével. **Bánok-Szt.-Györgyi berggazdaság, Zala-megye. 6072**

ÁLLÁST KERESŐK.

Ispán,

földmívelés iskolát végzett, rediis, önállóan, 6 évi praxissal, azonnali belépésre, convencionális állást is elfogad. Czim a kiadóhivatalban. 6028

Helyettesítés.

Földbirtokosokat az esetben ideiglenesen helyettesíteni, ha azok bármely ok miatt birtokait egy ideig nem gondozhatják, ajánljuk előlegesen megállapítandó díjteljesítést, egy a magyar-órári gazdasági akadémiát kitűnő sikerrel végzett, husz éves praxissal bíró, több nyelvet beszél, 37 éves, nős, az amerikai szőlőültetést biztosan kezeli, f. évi október hó 1-ére állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6029

Műkertész,

(botanikus iskolát végzett) ki a kertészetnek minden ágában járatos s nagy uraságtól 5-6 évi kitűnő bizonyítványokkal bír, több nyelvet beszél, 37 éves, nős, az amerikai szőlőültetést biztosan kezeli, f. évi október hó 1-ére állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6071

Adai

földmívelés iskolát jó sikerrel végzett r. kath. 35 éves, ispáni, segédtsízi vagy ehhez hasonló állást keres azonnali vagy későbbi belépésre; a magyar, német és szerb nyelvet szónok és írásban is bírja, az oláh és tör nyelvet is korcsbó érti, megkeresések czime: Jankovits János, Mokrin. 6081

Földmívelés

iskolát végzett, vizsgázott gépész, mind a két szakból több évi gyakorlatat, beszéli magyarul, oláhul, 32 éves, nős, gazdaságban állást keres, egy kisebb gazdaság önálló vezetését is elfogadja, esetleg gőzcséplő kezelő is. Czim a kiadóhivatalban. 6003

Irnoki,

segédtsízi vagy kisebb gazdaságban ispáni állást keres egy fiatal ember, ki a földmívelésiskola től tanfolyamát jó sikerrel végezte és egy évi gyakorlattal bír, azonnali belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 6070

Önálló

gazdasági állást keres intelligens családtól származó, nős, kath., 39 éves, nős, gazdatiszt, úgy elméletileg mint gyakorlatilag képzett, ki 11 évi, többnyire önálló alkalmazás után a legújabb bizonyítványokat elsősorban uradalmakban szerzett. Bírja magyarul, német, szerb és oláh nyelvet. Ajánlatok kéretnek „Megbízható” jelleg alatt a kiadóhivatalba küldeni. 6076

Kertész

állást keres azonnali belépésre, a kertészetben teljesen jártas, nagyobb grófi vagy urasági kerteket elvállal. Czim a kiadóhivatalban. 6075

Rendelkezőtiszt

állást keres egy 31 éves, nős, ltr., nagyon erélyes gazdatiszt, ki nagy uradalmakban szerzett gyakorlatot s már több éven át mint rendelkező tiszt működik; jelenleg is egy 4000 holdas uradalom kezelője. Kitűnő gyakorlattal bír a növénytermelés minden ágazatában, de különösen a dohány- és cukorrépa művelésében, jártas az állattenyésztés minden ágazatában, különösen a hizlalásokban és tehénésztésben. Kitűnő ajánlatok és bizonyítványokkal bír. Czim a kiadóhivatalban. 6077

Képzett,

gyakorlott, erélyes gazda egy hóra gazdaságba helyettesítőnek, kisegítőnek ajánljuk. Ajánlatok „Rusticus” jellel kiadóhivatalba kéretnek. 6078

Műkertész,

(botanikus iskolát végzett) ki a kertészetnek minden ágában járatos s nagy uraságtól 5-6 évi kitűnő bizonyítványokkal bír, több nyelvet beszél, 37 éves, nős, az amerikai szőlőültetést biztosan kezeli, f. évi október hó 1-ére állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6071

ÁLLATOK. Megvételre

kerestetik egy darab 1 1/2 éves, hágóképes telivér simmenthali bika; ajánlatok alábbi czimre kéretnek: **Máltóságos Bárá Bálch Iván uradalmi tisztartósága, Bozsár (Torna) vármegye. 6059**



Igen szép, világosított öröstarika simmenthali jellegű 1-2 (3) éves 5488

növendék ökor és üsző borjakat megvételre ajánlanak **KLEIN ÉS SPITZER** Kis-Czelli kereskedők.

Megrendelések egység szerint bármikor is elfogadhatók.

Vészen átment tenyészkánok és koczák eladók **Kornstein testvérek** többszörösen kiténtett tenyésztőkben. Pa.-PATA (N.-Szalonta).

A tarna-mérai uradalomban igen szép egy és két éves **Rambouillet Preccoc** telivér kosok kerülnek eladásra. Bővebb értesítéssel szívesen szolgál az „Uradalmi intézőség”, Tarna-Mérai. 6068

Berkshire-i 3 hónapos tenyészmalacok lesznek eladók augusztus végén. Előjegyzéseket elfogad **Dr. Roboz Zoltán, Kaposvár.**

VEGYESÉK. Eladó igen jutányos áron egy mezőgazdasági szeszgyár berendezés és két teljesen jó karban levő cséplőgarnitúra. Bővebb felvilágosítással szolgál a **Kis-Lángi gazdasági közlések**, u. p. Lepsény. 6065

A legjobb vizhatlan takaróponyvak repceponyvak és mindenféle terményzsákok a legújabbosabban szerethető **FISCHER J.** zsák és ponyvagyári raktárában **Budapest, Nagykorona-u. 18.** Ugyanott **Vizhatlan takaróponyvak** igen mérsékelt díj mellett **kölcsönbe** is kaphatók.

Vizhatlan takaró kölcsön-ponyvak minden nagyságban a legolcsóbb kölcsönű mellett, új és egyszer használt vizhatlan ponyvak, új és használt mindenféle terményzsákok igen jutányos áron, repceponyvak dbonként 2 frt 80 krtól feljebb kaphatók **KOHN és STEIN** zsák- és ponyvagyári raktárában **BUDAPEST, V. Béla-utca 5.**

4 darab központi tejesarnok részvény 6064 eladó, esetleg kölcsönöztenek. Czim a kiadóhivatalban.

Birtokbérlet 4000 holdas birtok buzatermő földről, a vasúthoz közel, kedvező feltételek mellett, természetesen azonnal, vagy természetesen aratás után bérbeadó. Esetleg reflektánsok ebből 1000 vagy 2000 holdat is kaphatnak. Közlelbi direkt reflektánsok „Dunántul” jelleg alatt a kiadóhivatalban. 6053-e

Birtok bérbeadás. Pesimegye Tököl község határában Budapesttől 14 órányira, vasútállomás mellett, 450 holdas birtok bérbeadás. Telegazdaságra különösen alkalmas. Bővebbet, VIII., Szentkirályi-utca 4. I. 9. ajtó. 6068

Repce, árpa és buza aratásra **SZABADALMAZOTT KEVE ÉS PORTIO** **KÖTELEK BELLAN MÁTYÁS** **BÁCS-CSEBEN** PROSPERTUS INGYENES BÉRMENTÉ



Birtok haszonbérlet. Basmegegyében, az Lévához félórnyira fekvő pusztán sok és nagy gazdasági épületekkel hosszabb időre bérbe adatik. A birtok terjedelme egytagban 1295 hold, 600 hold szántóföld, 120 hold kitűnő, évenként kétszer kaszálható rét, 170 hold legelő, 3 hold szőlő, 370 hold erdő. A legelő mind felszántható sík terület, a szántóföldek is mérsékelt lejtől, inkább románok, 12 ezer fiatal nemes gyümölcsfa, fele alma, fele szilva. Bérbe adatik folyó évi október kezdettől. A birtok fokvése és a vidék kitűnő szép, sok és népes leveles tőzomszedságban. Levelek a tulajdonoshoz **Benkovits Ernőhöz, Pa.-Szt.-Kereszt, u. p. Garam-Ujfalu, vasútállomás Léva intézőség.** 6068

Tejet.

A délviasut állomásaihoz szállítva 900 literig keres egy budapesti tejnyelgyereskedőt. Czim a kiadóhivatalban. 5981

Elhizottság,

csusz, köszvény, gyomorhaj, ideg-, bőr és női betegségek biztosan és gyorsan gyógyíthatók villamos fényfürdő, vízkúra, napfürdő és svéd gyógygimnasztika segítségével **Dr. Patócz Ignác** gyógyintézetében (rendelőintézet) Budapest, IX. ker., Vamház-körút 7. Rendelés: d. e. 10-12-ig, d. u. 3-5 óráig.

Haszonbérbe kiadó

Szolnok-Doboka vármegyében egy 1872 kath. holdas igen szépen berendezett birtok, esetleg felszereléssel megvehető. Külön is eladó: angol telivér és félvér ménes: 8 drb. aynakancza, 10 drb. belovagolt 4 éves és 15 drb. 1-3 éves csikó. Erdélyi faj **gulya:** 15 drb. 5 éves és idősebb tehén, 15 drb. 1-2 éves lósző, 10 drb. 2-5 éves bika. Bővebb felvilágosítást ad a Récekezeresztúri gazdaság, posta: **Pánczéceh.** 6073

Biharmegyei birtok

950 szántóföld, 250 legelő és kaszáló holdankint öt forinton bérbeadó.

Felvilágosítást ad **KORNIS BENŐ** Budapest, Mérleg-u. 11. 5965

Magyar kir. államvasutak. 81560/CI, 98. Gács-bécsi vasuti kötélék (II. pótlék a díjszabás II. részhez.)

A gács-bécsi vasuti kötélékben gyors- és teherárúknak, valamint élő állatoknak közvetlen szállítására egyrészt Bécs, és másrészt a szab. cs. kir. Ferdinánd császár és zsi ki vasutnak gácsországi és a cs. kir. osztrák államvasutaknak gácsországi és bukovinai vonalain fekvő állomásai közötti forgalomban 1897. évi január hó 1-től érvényes II. rész díjszabási füzet 1898. évi június hó 1-én a II. pótlék lépett életbe. Ezen pótlék módosításokat és kiegészítéseket, valamint helyesbítéseket tartalmaz.

A pótlék a végpályák igazgatóságainál és a részleges állomásokon darabonként 10 fillérért kapható. Bpest, 1898. június 10. A m. k. államvasutak, egyszersmind a többi r. vasutak nevében is. (Ülányom. nem díjazatik.)

A magyar gazdatisztok és erdőtisztok országos egyesülete ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérleti uraknak állásközvetítő osztályánál bejelentett tagjai e helyezésére. Az ez ügyben való felvilágosítások és közvetlések díjmentesek.

Mezőgazd. és erdőszetteli foglalkozók nyugdíjintézete. Ezközöl biztosításokat: nyugdíjra, és özvegyi díjra, mezőgazdasági, erdőszetteli és székkel rokon foglalkozóknak egyenként számára a legolcsóbb díjtételekkel, mert nem nyereszkesedésre alakult vállalat. Kivánatra alapszabály díjtáblával és bővebb felvilágosítással szolgál az iroda: Budapest, IX. ker., Köztelek Utca 25. sz. alatt.

Mauthner Ödön

csász. és kir. udvari szállító magkereskedése **BUDAPESTEN ajánl:** tarlórépamagot, biborherét, muharmagot, mustármagot, paprikakölest stb. vásárol legmagasabb áron: nyári repcét, mustármagot, Szt. Iván rozstot, csomós ebirt, biborherét, baltaczimet stb.

Minták beküldése alkalmas a mennyiség és ár szives közlése kéréstik.

HALDEK

magkereskedése Budapest, Károly-körút 9. vásárol nyári repcét, mustár magot, szt.-Iván rozstot, csomós ebirt, bibor heremagot, baltaczimmagot.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becserétek alapján 20-60 évi közt időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tölke is törlesztetik. Lebonnyoltás 14 nap alatt. Konvertálás belyeg- és illetékmentes. **Semmi előleges költség.** Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak a telek-könyvi kivevő, kataszterív. Czim: **Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, Budapest, Váci-körút 39.** Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedüli, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Gőzmivelés.
Nagyobb területek szántását gőzekével
 bajlándó vagyok elvállalni; épügy
 mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
 Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czimemhez forduljanak.
 gőszántási vállalkozó
Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld.

A „Szegei Kenderfonógyár részvény-társaság“ Szegeden
 ajánlja
gazdasági kenderzsákjait,
 melyek tisztán saját fonógyárban előállított valódi kenderfonalakból
 készítve, rendkívüli tartósságuknál fogva az u. n. „csabai zsákoknál“
 is sokkal jobbak.
 Ugyanott mindennemű gazdasági kötélárak legjobb minőségben és leg-
 ocsóbb árban kaphatók. 0067

A szőlő és gyümölcsfák permetezésére, franciaor-
 szági tapasztalatok szerint a

részszappan

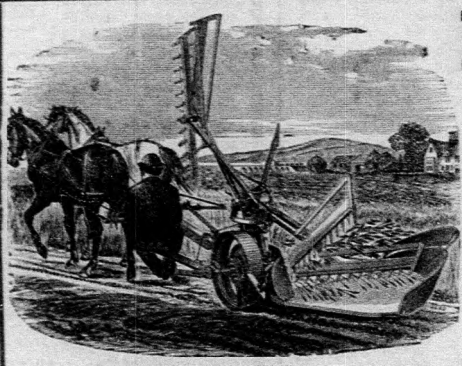
bizonyult a leghatásosabb s viszonylag a legolcsóbb szer-
 nek. (Lásd Mezey Gyula gazd. akad. tanár úr ismerteté-
 sét a „Köztelek“ mult évi 58-ik számában.)

100 liter részszappan-habarékot, melegítés segélyével
 a vizen kívül $\frac{1}{2}$ klg. rézgáliczból és 1 klg. gyantaszap-
 panból; hideg uton pedig 2 csomag gyantalisztes kecske-
 méti porból és $\frac{1}{3}$ klg. mészből lehet előállítani. Egy cso-
 mag gyantalisztes kecskeméti pornak az ára 25 kr., a
 sulya 85 gramm, s tartalmaz 250 gramm gyantalisztes
 és 600 gramm kecskeméti port. Ezen anyagok a részszap-
 pan elkészítése és alkalmazására vonatkozó utasítással együtt

MAYERFI ZOLTÁNTÓL Kecskeméten
 szerezhetők be. 5788

KAINIT
 nagyban és kicsinyben.
 Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári
 hivatalánál (Budapest Köztelek).
 Árak:
 nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt,
 ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vas-
 uti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomá-
 sok szerint 130—140 frt között váltakozik.
 Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egye-
 sületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.
 A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénz-
 tárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény
 átvételénél fizetendők.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban
 BUDAPEST,
 Üllői-út 25-dik szám.



FEHÉR MIKLÓS gépgyára BUDAPEST,
 IX. ker., Üllői-út 23. sz.

Ajánlja Massey-Harris elsőrangú aratógyárának legújabb rendszerű

„Imperial“ marokrakó aratógépeit,

önműködő és változtatható lerakó villákkal, továbbá

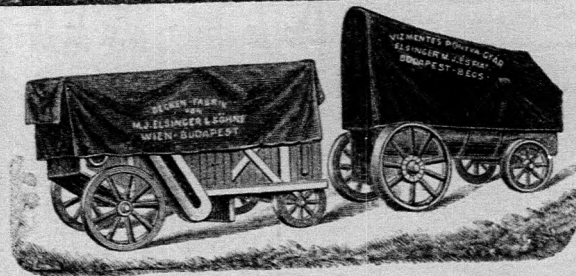
kéveköto aratógépeit jobboldali vágással, 5 láb metszési szélességben, ujtott elevá-
 csapágyakkal, igen szilárd, könnyű és tartós kivitelben előnyös rak és feltételek mellett.

Ajánlja továbbá mindennemű mezőgazdasági gépeit és eszközeit.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása Budapest, (Köztelek).



Cs. kir. szab.
Vizmentes
 szövet-gyár
 legnagyobb és legrégebb
 az országban.
 ALAPITTATOTT 1831.
 46 kiténtetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, TELFS, BÉCS,
 V., Mária Valéria-utca 10. (Tírol.) I. Volksgarteng. 1.

Vizmentes takarók (ponyvák)

kazalok, gépek, kocsik és vasuti kocsikra, ocsóbb és legjobb, elpusztíthatatlan
 minőségben, továbbá

Repeze-ponyvák, maggyűjtő-ponyvák, kender-tömlők,
 esőköpenyek és öltönyök kautschukkal és anélkül.

Gabona és lisztes zsákok, legjobb és legolcsóbb Tüzi és itatóvedrek. Sátrak.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. Leggyorsabb kiszolgálás.
 Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék
 határozottan ELSINGER gyártmányt kérni.

Superfoszfátok

állati és ásványi eredetűek,

a legmegbízhatóbb, a legjobban bevált és a legolcsóbb
 foszforsavas trágyaszerek, minden talajra alkalmasak.

Tartalmazznak 10—20% vízben oldható foszforsavat.

Vegyártalomért feltétlenül szavatolunk. — Szárítva és finoman örölve.

Gyors hatásért szavatolunk; Legmagasabb hozamképesség.

nélkülözhetetlen az őszi vetéseknél.

Kétannyi mennyiségű ciztrában oldható foszforsavval sem pótolható hatása.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztes, Chilisalétromot, kénsavas ammoniákat,
 kálisót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és
 kalászos növények alá, themenauai szab. superfoszfát-
 gypszet herések trágyájául és az istállótrágya konser-
 válására; takarmánymész stb. bárhová versenyképes áron
 szállítja:

A. SCHRAM Prága.

Központi iroda: HEINRICHSGASSE 27.

Kénsav és műtrágyagyár Ludenburg-Themeneau és Rostok melletti Lissekben

Magyar királyi államvasutak.

79.684/98. szám.

Hirdetmény.

(Az utipodgyásznak a házból való elfuvarozása és feladása a budapesti városi
 menetjegy-iroda által.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint az utazó
 közönség kényelmére a „Budapesti városi menetjegyiroda“ (Hungária szálloda) az
 ott személyesen vagy telefon útján történő bejelentésre a feladandó utipodgyászt az
 illetők lakásán veszi át és azt az alábbi fuvarozási illeték beszedése mellett a meg-
 jelölt vonatokhoz az illető budapesti pályaudvarra kiszállítja s a kívánt vonathoz
 feladja.

A fizetendő fuvarozási díj a következő: 25 kg. összsúlyig 38 kr.

minden további 10 kg.-ért 3 kr.

Az átvett podgyászra vonatkozó hivatalos bevény, valamint a szükséges vasuti
 menetjegy a fentnevezett irodában kiszolgáltatik.

Budapest, 1898. június 27-én.

Az igazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjazatik.)